

Tak radi by sme sa spýtali niektorého z našich zomrelých, aby nám dal znáť, aká je večnosť... Žiaľ, nik sa odtiaľ nevrátil, aby potvrdil, alebo vyvrátil naše hypotézy o posmrtnom živote. Preto táto páľivá otázka sa nám neustále natíska, keď vyprevádzame kohosi cez prah života a smrti. Stokrát si ju kladieme pri spomienke na duše zomrelých, pri návšteve cintorínov. Tak radi by sme poodhŕnuli ťažký nepreniknuteľný závoj, aby sme čo i len na chvíľku nakukli do záhrobia. Toľko tajomstiev života už ľudstvo odhalilo, len za tú deliacu čiaru života a smrti nedari sa nám preniknúť, hoc aj za ňu v každej chvíli niekto nenávrätne odchádza...

Od nepamäti ľudstva náboženské spoločenstvá primitívov i vyspelých národov ponúkali rôzne varianty hypotéz o živote vo večnosti, ktoré tvorili základ vierouky náboženského vyznania. Každé náboženské spoločenstvo si vytvorilo svoju predstavu o tom, aký život čaká človeka po odchode z tohto sveta.

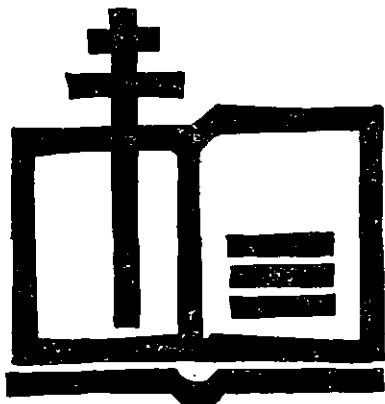
Monoteistické židovské náboženstvo verilo v posmrtný život ľudskej nesmrteľnej duše, a to buď v blaženosti

DOTYK S VEČNOSŤOU

alebo v zatratení. Vo viere v príchod Mesiáša na tento svet, ktorý mal zmieriť ľudstvo so Stvoriteľom, vkladalo „medzičlánok“ — predpeknie, v ktorom verné duše mali vyčkať príchodu Spasiteľa, ktorý svojím utrpením a smrťou otvorí brány nebeské...

Spasiteľ jasne a jednoznačne potvrdil jestvovanie posmrtného, večného života, keď hovoril o poslednom súde: „Vtedy Kráľ povie tým, čo sú na pravej strane: „Poďte, požehnani od môjho Otca, majte účasť na Kráľovstve, ktoré je vám pripravené od ustanovenia sveta!“ (Mt. 25,34) a ďalej: „Vzdialte sa odo mňa, zlorečení, do ohňa večného, ktorý je pripravený diablovi a jeho poslom!“ (Mt. 25,41). Týmto faktom dostal ľudský život celkom iný zmysel, než stavanie života na pohanských idylických a pochybných predstavách a hypotézach o živote a smrti. Uveriť vo večnosť, znamená nájsť pevne duchovné základy, ktorých smernice budú

(Dokončenie na 2. str.)

NOVEMBER 1971

Slavo

Ročník III. • Číslo 11

Liturgický kalendár

7. nov. — **23. NEDELA PO SV. DU-CHU.** (Ef 2, 4—10; Lk 8, 26—39; Hl 6.). Tiež sv. 33 mučeníkov meltinských a Bl. Lazar, pštník.

8. nov. — Zbor **Sv. MICHALA** archanjela a ostatných anjelov. (Žid 2, 2—10; Lk 10, 16—21).

9. nov. — Blažená **MATRONA**, mniška a sv. **ONIZIFOR** a **PORFYROS**, mučeníci.

10. nov. — **Sv. ERAST, OLYMP A RODION**, apoštolovia (z 1. storočia).

11. nov. — **Sv. MINAS, VIKTOR a VINCENT**, mučeníci.

12. nov. — **Sv. JOZAFAT**, arcibiskup a mučeník. Zomrel r. 1623.

13. nov. — **Sv. JÁN ZLATOÚSTY**, arcibiskup carhradský. Jeden zo sv. Troch svätiteľov a najvýznamnejších učiteľov Cirkvi.

14. nov. — **24. NEDELA PO SV. DU-CHU.** (Ef 2, 14—22; Lk 8, 41—56; Hl 7.). Tiež sv. Filip, apoštol.

15. nov. — **Sv. GURIAS, SAMMONAS a ABIBUS**. Kresťania v mezopotámskom mestečku Edese. Gurias zomrel pri umučení, Sammonas bol statý mečom a spolu s ním bol pre vieru umučený aj ich priateľ diakon Abibas.

16. nov. — **Sv. MATÚŠ**, apoštol a evanjelista.

17. nov. — **Sv. GREGOR DIVOTVORCA** (Thaumaturgos). Pochádzal z bohatých pohanských rodičov a jeho rodom bola Nová Cézarea v pontskom kraji. Od mladosti bol ušľachtilej povahy a čistých mravov. S kresťanstvom sa oboznámil v Origenovej škole v Cézareji palestínskej. Po svojom zvolení za biskupa v rodnom meste mal tam iba 17 kresťanov. Výsledkom jeho obetavej a príkladnej dušpastierskej činnosti bolo, že na konci jeho života tam zostalo iba 17 pohanov. Zomrel pred 1700 rokmi a jeho posledné slová boli: „Cudzincem som bol na tejto zemi za svojho života, cudzincem chcem zostať aj po svojej smrti. Neželám si náhrobný pomník.“

18. nov. — **Sv. PLATON a ROMAN**, mučeníci.

19. nov. — **Sv. ABDIAS**, prorok.

20. nov. — Blažený **GREGOR DEKAPOLSKÝ**. Pochádzal z maloázijského mesta Dekapolis. Veľmi horľavo pôsobil v Carihrade a vynikol ako obhajca úcty sv. ikon. Zomrel okolo roku 850.

21. nov. — **25. NEDELA PO SV. DU-CHU — KRISTA KRÁLA a UVEDENIE PRESV. BOHORODIČKY DO CHRAMU.** (Ef 4, 1—6; Lk 10, 25—37; — Kol 1, 12—20; Jn 18, 33—37; — Žid 9, 1—7; Lk 10, 38—42; 27—28 a Hl 8.)

22. nov. — **Sv. FILEMON**, apoštol. Bol popredným občanom v Kolosách. Podľa svedectva sv. Jána Chryzostoma jeho ženou bola Appia a Archipas synom. Pokrstil ho buď sv. apoštol Pavol alebo jeho žiak sv. Epafras. Podľa sv. Pavla Filemon patrí k najpríkladnejším vzorom prvokresťanskej cirkvi. V Pavlovom liste k Filemonovi sa o ňom dočítame veľa zaujímavého a povzbudzujúceho.

23. nov. — **Sv. AMFILOCH**. Bol biskupom v Ikonii a priateľom sv. Bazila a Gregora Nazíanskeho. Zomrel okolo roku 380.

Sv. GREGOR, ktorého sviatok tiež pripadá na tento deň, pochádzal zo Sicílie a po svojej púti do Sv Zeme stal sa biskupom vo svojom rodnom kraji, v Girgenti. Zomrel na konci 6. storočia.

24. nov. — **Sv. KATARINA**, veľkomučenica. Gréci ju nazývajú „aei katharina“, t. j. stále čistá. Historické správy o nej podáva Eusebius vo svojich Dejinách a veľa podrobnosti z jej svätého života zachycuje stará grécka legenda. Na rozkaz Maximinov bola sfatá. Podľa spomenutej legendy stalo sa to 25. novembra roku 307 a ako ďalej uvádza táto legenda, jej telo bolo anjelmi prenesené na horu Sinaj. Pod výrazom „anjeli“ tu treba rozumieť zbožných baziliánov, ktorých ľud nazýval týmto slovom. Prastarý monastier sv. Kataríny leží 1528 metrov nad morom blízko Možišovej horv a je dodnes centrom snaživého duchovného života a cieľom mnohých zbožných pútnikov. Slávna česká „Leaenda o sv. Kataríne“, ktorú objavil v Stock-

holme dr. Pečírka a prvý raz r. 1859 vydal K. Erben, patrí k najkrajším a najstarším plodom bratskej českej literatúry. Jej históriou, pôvodom a významom sa zapodieval i vynikajúci profesor a dekan pražskej bohosloveckej fakulty dr. J. K. Vyskočil.

25. nov. — **Sv. KLEMENT**, pápež a mučeník

26. nov. — **Sv. ALIPIAS**, stĺpnik.

27. nov. — **Sv. JAKUB HYPETRIUS**, pustovník. Žil asi do roku 450 v Sýrii. (Meno pochádza z gréckeho „Hypai-tras“, čo znamená „pod šírym nebom“).

28. nov. — **26. NEDELA PO SV. DU-CHU.** (Ef 5, 9—19; Lk 12, 16—21).

29. nov. — **Sv. PARAMON**, umučený s druhmi v Toulouse za cisára Décia.

30. nov. — **Sv. ANDREJ**, apoštol.

1. dec. — **Sv. NAUM**, prorok.

2. dec. — **Sv. HABAKUK**, prorok.

3. dec. — **Sv. SOFONIAŠ**, prorok.

4. dec. — **Sv. BARBORA**, veľkomučenica, patriaca k tzv. 14 svätým pomocníkom. Umučená v 1. pol. 3. storočia spolu so sv. Júliou. (Hlavu jej stal vlastný otec Dioskur). V tento deň sa svätí pamiatka aj inej sv. Barbory, dcéry bavorského kniežaťa Alberta. Zomrela 17-ročná v monastieri roku 1472, keď predtým odmietla ponúkaný sobáš s francúzskym kráľom.

Tiež sv. **JAN Z DAMAŠKU**. Veľký a významný cirkevný učiteľ. Z najvýznamnejších Jánových spisov spomeňme knihu: O pravej viere. Zomrel v 8. storočí v monastieri sv. Sábu blízko Jeruzalema.

5. dec. — **27. NEDELA PO SV. DU-CHU.** (Ef 6, 10—17; Lk 13, 10—17; Hl 2).

Dotyk s večnosťou

(Dokončenie z tit. str.)

riadiť život svedomia a udržiavať citlivú rezonanciu na správne i chybné konania. Už púhe povedomie večnosti je varujúcim výkričníkom, aby sme správnymi cestami kráčali k tomuto predelu života a smrti. No večnosť nielen varuje, ale je i povzbudzujúcim impulzom pre správne, dobré a šťastné konanie, aj keď jeho docenenia sa nám tu v živote nie vždy dostáva.

Znamenatia sv. Kríža na hrobch, jednoduché i monumentálne náhrobníky, ba i len prst zvýšenej zeme, pripomínajú nám pominuteľnosť nášho bytia i ukončenie našich životných plánov a zámerov, tým, či oným smerom. „Človeče, prach si a v prach sa obrátiš!“, zvyrazňuje márnosť. No často správne a potrebné opakované kresťanské „Zbohom a do videnia!“, je povzbudzujúcim prejavom životného krédu každého veriaceho kresťana!

Aký úzkostlivý je náš ľudský dotyk s večnosťou! Dotyk neustáleho povedomia pominuteľnosti nášho života. Dotyk cez realitu smrti našich najbližších i známych.

A predsja, je to dotyk tak prepotrebný, ktorého sa nemáme báť, lebo je nám povzbudzujúci! Veď len cez realizáciu dotyku večnosti splní sa túžba človeka po najväčšom možnom poznaní: Poznanie Boha v Jeho bezprostrednej prítomnosti!

Tibor Fedorenko

Myšlienky na všedný deň

Dnes je veľa osamotených ľudí. Naozaj opustenými sa však stávame vtedy, keď sme začali žiť výlučne pre seba.

Služba blížnym v spoločnosti veriacim je svätá a vzácna. Nemožno sa jej však ujať a vykonávať ju azda až prihorľivo na konto zanedbávania povinností voči vlastnej rodine a najbližším alebo dokonca práve preto, že tieto povinnosti sa stali príliš všednými, nesviatočnými a obťažnými. Už sv. Pavol mal dôvody pred takým niečím varovať!

Nevyšmykne sa slovo „Boh“ príliš často ľahkovážne z našich úst?

Len jedno jediné si budeme môcť odnieť z tohto sveta — DOBRO, ktoré sme učinili z úprimného srdca a s čistým úmyslom.

Viera nie je uspávajúcim prostriedkom ani mäkkým podhlavníkom, na ktorom si možno sladko zdiemnuť. Viera znamená celoživotné úsilie a spoluprácu na vytváraní nového sveta — večného sveta ničím nenahraditeľnej lásky.

Tažká je to úloha — byť Kristovým apoštolom! Je tu však predsja dôvod pre sebadôveru: Nie sme ponechaní sami na seba. Spasiteľ sám nás povolal a poslal. Tak ako jeho poslal Otec. Naším prostredníctvom chce uskutočniť svoje poslanstvo svetu.

Stretnutie s Bohom, ktoré nás poznačuje na celý život vo sviatosti krstu, birmovania, stavu manželského alebo kňazskej vysviatky, nepredstavuje pre nás nijaký garančný dokument, že sa už nič zlého nemôže stať. Vždy znova a znova potrebujeme nové impulzy pre povzbudenie, zmužilosť, odvahu a pomoc, aby toto stretnutie neprestalo byť aktuálnym.

(Vybral a preložil M. Skala)

Vzácná príležitosť a vznešená povinnosť

V posledných týždňoch a mesiacoch žije celá naša vlasť v znamení veľkých príprav na vážnu udalosť v našom verejnom živote. Blížia sa voľby do správnych a zastupiteľských orgánov na všetkých úsekoch nášho verejného života. Oznamovacie masové prostriedky poučujú, porovnávajú, hodnotia dosiahnuté výsledky, plánujú ďalšie perspektívy mierovo-budovateľskej snahy všetkého nášho pracujúceho ľudu, aby vyzneli ako výrazný prejav ozajstnej občianskej uvedomelosti každého príslušníka tohto štátu. Patríme — a to, myslím, nie je treba osobitne zdôrazňovať — k nim aj my gréckokatolíci.

Naša štátna ústava aj nám zabezpečuje túto vzácnu príležitosť a vznešenú povinnosť. Vzácnu príležitosť ukázať vyspelé hodnoty svojho občianskeho uvedomenia a lásky k vlasti, ale aj vznešenú povinnosť: vyjadriť svoju vôľu, svoj súhlas a svoju dôveru k tým, ktorým je zverená práca vecí nášho ľudu. Rakúsky katolícky časopis prednedávnom priniesol podnetný článok: Mier — naša úloha, v ktorom sa okrem iného píše: „Naša viera nás zaväzuje a spolu aj všetkých ľudí dobrej vôle pôsobiť tak, aby každý človek na zemi mohol užívať práv, ktoré mu patria a plne rozvíjať svoju ľudskú bytosť. Práve ako kresťania musíme podporovať všetky politické, hospodárske a sociálne opatrenia, ktoré sú vhodné, k tomu, aby sa dosiahla rovnoprávnosť ľudí, uskutočnenie ľudských práv a tým aj mieru.“ (ČKN, 5. IX. 1971 str. 3)

Tak ako v minulosti, aj v prítomnosti veriaci spolu so svojimi duchovnými plne si uvedomujú závažnosť tohto okamihu, v ktorom sa prejaví postoj k veľkým výdobytkom sociálneho prerodu celej našej vlasti. O našom pozitívnom stanovisku k týmto skutočnostiam, myslím, nie je treba nikoho zvlášť ubezpečovať. Verím, že i v oblasti duchovno-náboženského života, budeme sa môcť ako doteraz spolu s veriacimi ostatných vierovyznaní venovať svojmu duchovnému posväteniu a rastu a že s nezmenšenou vôľou a záujmom vynaložíme všetko úsilie v prospech a všeobecné blaho celej našej spoločnosti. Zárukou toho je naša Ústava a pre nás gréckokatolíkov tu zvláštny spojovací doplnok tvorí i známe vládne nariadenie zo dňa 13. júna 1968, podpísané terajším predsedom ÚV NF a generálnym tajomníkom ÚV KSČ dr. G. Husákom ako aj časté ubezpečenia vedúcich štátnych predstaviteľov, ktorým dôverujeme a ktoré nechceme a nemôžeme sklamať. Toto naše odhodlanie vyplýva z povahy nášho náboženského presvedčenia i z povzbudzujúcich podnetov samotného Sv. otca Pavla VI., ktorý veľmi jasne, práve tak ako jeho zosnulý predchodca blaženej pamäti Ján XXIII., formulovali povinnosti veriaceho kat. kresťana v oblasti spoločenského života. Nebudeme citovať posledné encykliky, dokumenty posledného koncilu a verejné pápežské prejavy. Tie sú v podstate svojho obsahu všeobecne známe. Aj nás tieto vážne a závažné dokumenty inšpirujú k činnnej angažovanosti, ktoré chceme plniť v podmienkach socialistickej spoločnosti. Aj naša budúcnosť žiarí socialistickými nádejami pracujúceho ľudu, lebo naša cirkev je cirkvou lásky a zároveň cirkvou nádeje. Hovorím tu slovami z vyhlásenia Biskupského zboru bratskej MČR k 25. výročiu oslobodenia, ktoré je veľmi vhodné a aplikovateľné i na naše pomery.

„Preto je naše miesto zásadne v radoch na spoločnú budúcnosť podujímajúcich sa a za ňu pracujúcich. Preto sme pracovní prívrženci a napomáhateľia nielen koexistencie, pokojného spoluzitia, ale zároveň aj proexistencie, žitia jeden za druhého!“

Naše odhodlanie vychádza z čistých citov lásky k domovine a jej šťastná prítomnosť i budúcnosť chce sa žiarivo a prikladne odrážať aj v našej práci a v našich snaženiach. Očakávam, že naše duchovenstvo i naši veriaci s uvedomelou zrelosťou prijmú vzácnu príležitosť a splnia svoju vznešenú povinnosť v bližiacich sa voľbách a že i po nich neprestanú napomáhať veľkým a šlachetným cieľom, ktoré si naša spoločnosť pre šťastie a spokojnosť všetkých svojich občanov vytýčila!

o. J. Hirka, ordinár

Spoločnými rukami k spoločnému dielu!

Dňa 16. septembra 1971 bola na Gr.-kat. ordinariáte v Prešove rozšírená pracovná porada našich duchovných, ktorej sa okrem pozvaných zástupcov všetkých dekanátov diecézy zúčastnili predstavitelia biskupstva v čele s Otcom ordinárom a Otcom biskupom aj zástupcovia ľudovej správy.

Poradu otvoril riaditeľ kancelárie Ordinariátu o. dr. Ján Seman. Obširný referát o stave a potrebách diecézy predniesol

sám Otec ordinár Ján Hirka. O kňazskom poslaní v súčasnosti a vzťahu kňaza k problematike nášho spoločenského života prehovoril referent Spolku sv. Vojtecha pre našu tlač o. dr. Emil Korba a mitrat. protojerej Msgr. Michal Sabadoš.

Prejavy všetkých diskutujúcich niesli sa v znamení uvedomelého pochopenia dnešných potrieb, v ktorých aj kňazská činnosť musí byť poznamenaná úprimným úsilím, aby sme spoločnými rukami prispievali s láskou a ochotou k veľkému spoločnému dielu!

ZA TVORIVÚ SPOLUPRÁCU

„V našom Združení chceme tak pokračovať vo vlasteneckých tradíciách kňazov — rodoľubov z dávnej i blízkej minulosti. Ako oni, aj my sme vyšli z nášho ľudu a s ním sa chceme deliť o jeho starosti, o úspechy, bolesti, i v zápasoch o krajšiu a čím ďalej tým radostnejší život. Pobáda nás k tomu postoj Cirkvi našich čias a podmienky nášho spoločenského zriadenia nám poskytujú vzácnu príležitosť, aby sme pri vernom plnení svojich kňazských povinností rozvíjali naplno aj svoju občiansku angažovanosť.“

— — —
Tvoríme neoddeliteľnú súčasť ľudu budujúceho socializmus. S ním nás spája spoločná vlasť, tradície, kultúra, štátne a spoločenské zriadenia, ako aj sociálny a ekonomický život. S vlasteneckou hrdosťou sledujeme všetky úspechy nášho ľudu.

— — —
V tomto duchu budeme rozvíjať veľkodušnú a oddanú lásku k vlasti, ktorá bude mať ustavične pred očami dobro spoločnosti. Súčasne vyhlasujeme, že máme vrúcny záujem na tom, aby sa vyjasnili aj vzťahy a vyriešili problémy medzi naším štátom a Svätou stolicou.

— — —
Súc si vedomí tejto zodpovednosti pred Bohom a pred ľudstvom, budeme spolupracovať so všetkými mierovými silami socialistickeho tábora, aby bola odstránená vojna a vykorenené jej príčiny a aby sa v mieri mohol rozvíjať život medzinárodného dorozumenia.

— — —
Sme presvedčení, že naše Združenie plnením takto naznačených úloh, v súlade s vlastným svedomím, vydá svedectvo vernosti Cirkvi a jej viditeľnej hlave, zároveň aj nášmu ľudu a jeho zákonitým predstaviteľom.

— — —
Sme hlboko presvedčení, že i pri teoretickej rozdielnosti, zo zásady je potrebná tvorivá spolupráca všetkých so všetkými pre vytváranie spoločného dobra a šťastnej pozemskej vlasti nás všetkých.“

(Z programového vyhlásenia Pacem in terris)

Poznajme sv. Písmo!

Písmo sväté sa u našich veriacich vždy tešilo veľkej obľube, pretože jeho čítanie bolo pre nich opravdivým slovom života, sprievodcom, posilou a svetlom v každodennom živote. Zvlášť naši predkovia boli známi svojou láskou k Biblii. Kdekoľvek to bolo možné, večer po práci alebo za tichého nedeľného odpodnia, zhromažďovala sa celá rodina k čítaniu Písma.

DCéra veľkého ruského spisovateľa F. M. Dostojevského (1821–1881), hovorí o smrti svojho otca toto: „Keď kňaz odišiel, zavolať nás do svojej izby, zobral naše ručičky do svojich rúk a matke rozkázal, aby otvorila Bibliu a čítala stať o márnotrattnom synovi. Sám mal zatvorené oči a uvažujúc, počúval“ (V. Freischlag: Veríte v Boha?).

Tento kniže kníh dostalo sa úcty aj za dnešných dní. Kozmonauti,

ktorí pristáli na Mesiaci, položili tam v 16 rečiach prvé slová Písma svätého: „Na počiatku stvoril Boh nebo a zem...“

Na Mesiaci je uložený aj mikrofílm celej Biblie po anglicky. Takej úcty sa dostalo Svätému písmu aj vo vesmíre.

Cirkev nás veľmi vyzýva k čítaniu a rozjímaniu Písma svätého. V dokumentoch II. vat. snemu sa hovorí: „Svätý cirkevný snem vyzýva naliehavým a dôrazným spôsobom aj všetkých veriacich, aby si častým čítaním Svätého písma nadobudli „nesmiernu vzácne poznanie o J. Kristovi“ (Flp. 3, 8). Lebo „V slove Božom je toľká sila a účinnosť, že ono je oporou a životnou silou pre Cirkev a pre jej dielty, posilou vo viere, pokrmom pre dušu a čistým, nikdy nevysychajúcim prameňom duchovného života“ (Dei verbum, VI, 21).

Na tomto základe Spolok sv. Vojtecha vydal v minulom roku, z prí-

ležitosti osláv svojej storočnice, kompletne Písmo sväté, vo vreckovom formáte, v štyroch zväzkoch, aby slúžilo k prehĺbeniu náboženského života nášho veriaceho ľudu. Toto vydanie sme všetci s radosťou prijali so želaním, aby Písmo sväté nebolo len na ozdobu, ale aby sa stalo opravdivou čítankou v každej rodine.

Poľský katolícky týždenník „Zorza“ vo svojej rubrike „Ankietá Veritasu“, uvádza pravidelné citáty z Písma svätého, ktoré je treba uhadnúť odkiaľ sú vybraté a čo znamenajú. Svoju anketu zdôrazňuje slovami sv. Hieronyma: „Kto nepozná Písmo, nepozná Krista.“

Aké zahanbujuce by bolo, keby sme podľa týchto slov posudzovali každého veriaceho človeka. Francúzsky spisovateľ Pierre Loti napísal, že u mohamedánov je zvyk, že v mesiaci ramazan (nás november), po pri ostatných dobrých skutkoch, je aj zbožné čítanie, v ktorom musí

JEDNOTA CIRKVI

Cirkev je jedna v dvojzmysle: je len jedna **jediná** Cirkev Kristova – a vnútri tejto Cirkvi je všetko **zjednotené**.

Cirkev je dielo Božie, dielo „rúk Božích“. Preto všetko v jej zriadení Bohom ustanovenom nesie na sebe pečať Božej dokonalosti: Cirkev má v sebe sklon k všestrannej plnosti a k všeobšiahlej jednote, ktorá nezná nijaké medzery. Cirkev je jedna v celej svojej bohoľudskej podstate: jej skladné prvky, nadprirodzené i prirodzené, viditeľné i neviditeľné, sviatosťné i hierarchické, súvisia tesne navzájom a každý z tých prvkov v svojej oddelenosti sa vyznačuje logickou i organickou jednotou. Cirkev je jedna sama v sebe i v svojich vonkajších prejavoch.

Starozákonné prorocké, týkajúce sa Cirkvi, hovoria vždy len o jednom Božom kráľovstve, prichádzajúcom na zem. Tohto očakávania jediného Kráľovstva sa Spasiteľ nezriekol; naopak, on ho potvrdil celým svojím učením. V Starom zákone sa Cirkev prirodzuje k jednej hore, k jednému stromu; v Novom zákone – k jednému stádu, k jednej vinici, k jednej sieťi, k jednému poľu, k jednej drahocennej perle, k jednému telu.

Božský Majster založil len jednu svoju Cirkev (Mt 16, 18). „Každé kráľovstvo, ktoré je rozdelené proti sebe, spustne“ (Mt 12, 25). Svojej Cirkvi však predpovedal a sľúbil, že brány pekelné ju nepremôžu, inými slovami, že ona „nespustne“. Keby Cirkev niekedy stratila svoju vnútornú alebo vonkajšiu jednotu, tým samým by prestala jestvovať a prísľuby jej Božského zakladateľa by sa ukázali lživými. Predpokladať takúto možnosť je proste rúhanie, ak veríme v božstvo Kristovo. Teda priznávať možnosť rozpadu Cirkvi, hoci len jej „empirického“ zriadenia, sa rovná popieraníu Krista a kresťanstva.

Spasiteľ nikdy nespomínal nijaké nové budúce „ovčince“. Naopak, všetky ovce Kristove sú zjednotené v jedno jediné stádo. „Mám ešte iné ovce, ktoré nepatria do tohto ovčince. Aj tie musím priviesť sem, a budú počúvať na môj hlas. A bude jeden ovčinec a jeden Pastier“. (Jn 10, 16).

Ako Zakladateľ Cirkvi ponímal túto jednotu, vidieť z obsírnej jeho modlitby, uvedenej v 17. kapitole evanjelia sv. Jána... „Otče Svätý, tých, čo si mi dal, zachovaj v svojom mene, aby boli jedno, ako my!... A prosím nielen za nich, ale aj za tých, ktorí pre ich slovo uveria vo mňa: aby všetci jedno boli, ako Ty, Otče, si vo mne a ja som v tebe; aby aj oni v nás jedno boli, aby svet uveril, že si ma ty poslal... aby boli jedno, ako sme my jedno. Ja v nich a ty vo mne, aby boli dokonale zlúčení v jedno, aby svet poznal, že ty si ma poslal a že si ich zamiloval... Aby bola v nich láska, ktorou si ma miloval, a ja aby som bol v nich.“

Z tejto modlitby sa stáva zrejším, že:

1. Jednota veriacich v Cirkvi, ktorú Spasiteľ porovnáva s jednotou Osôb v najsv. Trojici, je **podstatná pre Cirkev** a je dokonalá;

2. Jednota veriacich v Krista sa dokonáva prostredníctvom hierarchie, lebo ak viera závisí („pre ich slovo“) na jedinej Kristom ustanovenej hierarchii, teda i celá **jednota Cirkvi má za svoj základ jednotu hierarchie**;

3. K dokonalaj jednote sú povolaní „**všetci**“ veriaci v Krista;

4. Cirkevná jednota musí byť **viditeľná** a obecné prístupná na porozumenie, tak aby podľa tohto znamenia jednoty „svet“ mohol poznať, že Kristus je poslaný Otcom.

Tak teda podľa Kristovej vôle Cirkev sa vyznačuje zameraním k dokonalaj jednote na všetkých stupňoch bytia, počínajúc milostiplným zjednotením veriacich v Kristovej láske a končiac jednotou hierarchickej a kanonicko-administratívnej organizácie. Inými slovami: **jednota Cirkvi musí byť bohoľudská**, lebo Cirkev je predĺžením Kristovho Vtelenia: **Ako Ty si ma poslal na svet, tak ja som ich poslal do sveta**“ (Jn 17, 18).

Naliehavá vrúcna modlitba Spasiteľova za pastierov Cirkvi, podľa ktorých sa viera bude odovzdávať ľuďom a s ktorými Kristus bude prebývať do skončenia sveta, spolu s hlavným cieľom modlitby – dokonalým nadprirodzeným zjednotením veriacich na spôsob jednoty Najsvätejšej Trojice: to presne ukazuje na vôľu Spasiteľa Krista, aby jednota Cirkvi sa zabezpečovala jednotou pastierskej hierarchie.

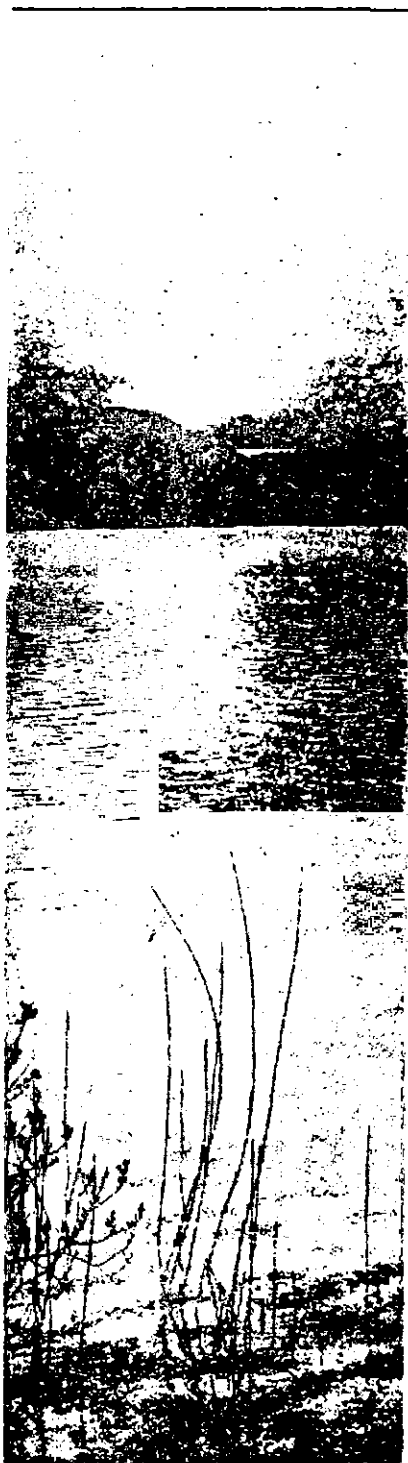
Verný odraz Spasiteľovej vôle o jednote Cirkvi nachádzame aj v učení sv. apoštola Pavla o Cirkvi ako o súbornom-kolektívnom Tele Kristovom:

„Veľmi vás prosím...: Žite dôstojne podľa povolania... usilujte sa zachovať jednotu ducha vo väzku pokoja! Budte jedno telo a jeden duch... Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst. Jeden je aj Boh, Otec všetkých... On ustanovil jedných za apoštolov, druhých za prorokov, iných za evanjelistov, niektorých zasa za pastierov a učiteľov, aby náležite pripravovali kým všetci nedospějeme k jednote viery a v poznanie Božieho Syna, v dospelého muža, k miere plného vzrastu Kristovských na dielo služby, totiž na budovanie tela Kristovho, aby sme už neboli ako deti, ktoré hocijaká náuka ako vietor sem i ta hádže a zmieta ľudskou úskočnosťou a chytráctvom a zvädza na cestu bludu. Avšak vynávaním pravdy a láskou, aby sme rástli všemožne v tom, ktorý je hlavou, v Kristovi, ktorý sčleňuje a spája celé telo kĺbmi ústrojenstva a dáva telu rásť, ako si to vyžaduje primeraná činnosť jediného každého údu, aby sa zveľadilo v lásku.“ (Ef 4, 1–16).

(Dokončenie v bud. čísle.)

každá mohamedánka prečítať celý korán a nevynechať ani riadok. Koľkí z nás veriacich si takto prečítali Sväté písmo aspoň raz v živote?

Poznať Sväté písmo, najmä jeho najzákladnejšie pravdy, je povinnosťou každého kresťana. V Písme nájdeme odpoveď a takto nám bude sprievodcom, posilou a svetlom na pozemskej ceste. František Daneček

„I po najkrajšom dni nasleduje tma. Len deň večného prijímania nezná západu.“

(Sv. Terezia Ježiškova)

„Život umiera každým večerom a každým ránom sa znova rodí.“

(R. Rolland)

Nasledovník a jeho nasledovanie

Pred piatimi storočiami – v roku 1471 – na Hore sv. Agnesy, neďaleko Zwolle v Holandsku zomrel vo veku 92 rokov Tomáš Hemerken, známy na celom svete pod menom Kempenský.

Vieme o ňom to, že pochádzal z chudobnej roľníckej rodiny, že sa rád vzdelával a že sa od malička vyznačoval úctou k Matke Božej. Vstúpil do augustínskeho kláštora a celý život sa venoval literárnej činnosti. Odpisoval knihy – tak napr. prepísal celé sv. Písmo – a napísal veľa spisov, z ktorých najvýznamnejším je Nasledovanie Krista. Toto dielo bolo po prvýkrát vytlačené v roku 1468 v Augsburgu. Množstvo jeho prekladov a vydání je dôkazom veľkej obľúbenosti tohto štvordielneho diela.

Z Nasledovania Krista uvádzame niekoľko myšlienok:

- Keby som vedel všetko, čo je na svete a nemal by som lásky, čo by mi to všetko pomohlo pred Bohom, ktorý ma bude súdiť zo skutkov?
- Ak sa ti zdá, že mnoho vieš a všetko dobre rozumieš, vedz aj to, že oveľa viac je toho, čo nevieš.
- Krehkí sme všetci, ale ty nikoho nepokladaj za krehkejšieho, ako si sám.
- Kto má ťažší boj než ten, kto sa usiluje premôcť seba samého.
- Vskutku veľký je, kto má veľkú lásku.
- Nespytuj sa, kto to povedal, ale na to dávaj pozor, čo hovorí.
- Ak máš v sebe niečo dobrého, predpokladaj u iných ešte lepšie, aby si si zachoval pokoru.
- Nezaškodí ti, keď budeš každého stavať nad seba, ale preveľmi škodí, keď sa budeš čo len nad jedného vyvyšovať.
- Mohli by sme mať mnoho pokoja, keby sme sa nezapodievali rečami a skutkami iných, po ktorých nás nič.
- Oheň skúša železo a pokúšenie spravodlivého človeka.
- Keď človek súdi iných, robí daromnú prácu, často sa mylí a ľahko sa prehrešuje; ale keď súdi a skúma seba samého, koná vždy užitočnú prácu.
- Usiluj sa byť trpezlivým, ak ti prichodí znášať cudzie chyby a akékoľvek krehkosti, lebo i ty máš všeličo, čo zas prichodí iným znášať.
- Usilujme sa, nakoľko len vládžeme, lebo aj tak v mnohých veciach tak trochu zaostávame.
- Nikdy nebud' celkom nečinný: alebo čítaj, alebo piš, alebo sa modli, alebo rozjímaj, alebo rob niečo všeobecne užitočné.
- Bojuj mužne, zvyk sa zvykom premáha.
- Kto sa nevyhne malým pokleskom, upadne pomaly do väčších.
- Chod', kade chceš, hľadaj, čo chceš a nenájdeš krajšiu cestu hore a bezpečnejšiu tu dolu, než cestu svätého kríža.

Stretnutie so Stvoriteľom

Milujeme prírodu, obdivujeme vesmír. Čím je väčšia naša láska a úžasnejší obdiv, tým istejšie zisťujeme, že sa nám prihovára Boh. Hlasné volanie z krásnej prírody a z harmonicky usporiadaného vesmíru by mal postretnúť každý z nás.

Svet je dnes priezračnejší ako v minulosti, preto aj naša idea o Bohu je jasnejšia. Hviezdne hmloviny a svetelné roky, mikróby a jadrové častice, psychické hĺbky a životné procesy, ktoré sme objavili pomocou vedy, stále viac spresňujú našu predstavu o Bohu. Z každého nového objavu sa nám jasnejšie predstavuje Boh Stvoriteľ. Pri každom novom poznávaní prírody cítime v hĺbke duše to, čo vyjadril prírodovedec Karol Linné slovami: „Večný Boh šiel popri mne. Nevidel som mu do tváre a predsa ma naplnil neopísateľným údivom.“

My sme už prestali chápať svet staticky. Vieme, že svet je dynamický. Nie je hotový. Neustále sa vyvíja. Preto tiež lepšie chápeme to, čo Cirkev vždy učila, ale čomu sa nevenovala dostatočná pozornosť, totiž, že Boh svet nie natoľko stvoril, ale že svet tvorí. Biblický obraz Boha Stvoriteľa nesmie nás zvädzať k myšlienke, že Boh ponechal svet „na seba“. Vzťah Boha k svetu je celkom iný, ako je vzťah človeka k hodnotám, ktoré vytvoril. Skriňa existuje i potom, keď stolár na ňu už dávno zabudol, román ľudia čítajú po autorovej smrti. Boh je Stvoriteľ. To znamená, že všetko, čo je, má v ňom svoj pôvod a trvanie.

Pri stretnutí s Bohom Stvoriteľom nezdôrazňujeme minulosť, ale prítomnosť. K svojej stvoriteľskej činnosti nás povolal za spolupracovníkov. Každý deň spolupracujeme s Bohom Stvoriteľom. Ja a Ty. My všetci. Vždy vtedy, keď sa namáhame, keď rozmýšľame, keď tvoríme nové hodnoty. Spájame svoju slabosť s Jeho všemohúcou silou, svoju snahu s Jeho svätosťou, aby svet bol krajší a my i všetci naši bratia lepši.

o. B. Urbanec

Proskomídia

(Pokračovanie)

7. – **Prípravu kňaza** k prinášaniu obety Nového zákona si vyžaduje už sama dôstojnosť a vznešenosť tohto úkonu. Jestvovali prepisy o tom v Starom zákone a museli sa veľmi svedomite dodržiavať. Už v Starom zákone Boh žiadal od svojich kňazov: „Bud'te svätí, ako aj váš Boh a Pán je svätý“ (Lev. 11, 44). Tým viac to platí o kňazoch v Novom zákone. Svätý apoštol Pavol vyzýva všetkých kresťanov, aby pred sv. prijímaním každý skúmal sám seba a až potom sa opovážil jesť a piť Telo a Krv Kristovu. „Lebo kto nehodne je a pije, ten si je a pije odsúdenie“ (1 Kor. 28–29). Tým skôr to platí o kňazoch, ktorí pri sv. Službe robia oveľa viac.

Toto skúmanie seba samého záleží predovšetkým v tom, či je čistý aspoň od každého ťažkého hriechu, či je zmierený s Bohom i s každým človekom. Túto povinnosť pripomínajú kňazovi úvodné slová liturgikona. Ďalej ho vyzývajú, aby dal na bok všetky hriešne myšlienky, aby sa čo najviac sústredil a so všetkou vážnosťou a úctivosťou konal predpísané bohoslužobné úkony. – Telo si má kňaz pripraviť tzv. eucharistickým pôstom, ktorý je v praxi už od 3. storočia a ktorý bol niekedy veľmi prísny. Jeho podstatné zmiernenie zaviedol pápež Pius XII. v rokoch 1953–56. – Modlitby pri vstupe do chrámu, pred ikonostasom, pri vstupe do kňazišťa, predpísané poklony, bozkania, ako aj modlitby pri obliekaní kňazských rúch a pri umývaní rúk majú pomôcť kňazovi k tomu, aby sa duševne očistil, posvätil, úkonmi pokory, kajúcnosti a ľútosti, vzbudil patričné úmysly, a takto pripravený a vyzdobený navonok kňazským oblekom bol ešte väčšmi vyzdobený vo vnútri svojej duše milosťou.

Dnešné modlitby a predpisy pri príprave kňaza uvádzajú liturgikony až v 15.–16. storočí. Iba modlitba „Pane, zošli ruku svoju...“ sa nachádza v liturgikonoch už v 11. storočí. Pravdepodobne už vtedy boli zavedené modlitby pri obliekaní kňazských rúch, hoci zvyk nosiť zvláštne rúcha pri bohoslužbe je takmer apoštolského pôvodu a v Cirkvi sa užívajú vo všetkých obradoch od 4. storočia. Majú zvýrazniť odlišnosť a dôstojnosť kňaza.

Forma kňazských rúch bola v rôznych storočiach a v rôznych obradoch iná, menila sa. Vzor si brali zo starogréckej a starorímskej módy kráľov, niečo málo odkukali od kňazov pohanských, najviac však prevzali z podôb kňazských rúch židovských kňazov a veľkňazov. Texty modlitieb pri obliekaní sú vhodné volené zo Sv. Písma a majú za cieľ pripomenúť samému kňazovi jeho vysokú hodnotu a moc, ako aj vyprosiť mu od Boha účinnú milosť, aby sa podľa toho aj choval pri výkone svojej kňazskej moci a hodnosti.

Zakončením prípravy kňaza je umytie rúk. Rituálne umývanie boli vždy v praxi pri bohopocte. Boli vo zvyku u pohanov. Mali o tom zvláštne predpisy židia. Použil tento zvyk aj sám Spasiteľ pred ustanovením Najsv. Eucharistie. Držali sa toho zvyku apoštoli a je tento zvyk vo všetkých obradoch

Otec Dr. Pavol RUSNÁK, predseda diecéznej Liturgickej komisie a cirkevného tribunálu, os. dekan, konzistoriálny rada a správca fary v Remeníňach, dožil sa 9. októbra t. r. požeňnaných 65 rokov svojho života. Spomínajúc toto požeňnané životné jubileum zaslužilého kňaza a váženého liturgistu našej diecézy, z úprimnosti srdca mu želáme hojnosť pevného zdravia a Božieho požehnania do ďalších rokov jeho života a privolávame vrúcne Na mnohaja a blahaja ljeta!

Cirkvi. Len čas a spôsob i modlitby pritom sú rôzne. Malo to svoj praktický význam, ale azda ešte viac symbolický. – Už sv. Cyril Jeruzalemský vo svojich Mystagogických katechézach píše, že „umývanie rúk je znakom toho, že sa nám treba očistiť od hriechov a priestupkov, lebo ruky sú symbolom našich skutkov. Keď si ich umývame, máme úmysel naznačiť čistotu a nepoškvrnenosť našich skutkov“. Tú istú myšlienku vyslovuje aj Dávid, keď hovorí: „Umyjem si s nevinnými ruky a budem obchádzať tvoj oltár, Pane“ (MIN. P. Gr. tom. 33, c. 1110). – Áno, boli to časy, keď aj veriaci pred bohoslužbou si umývali ruky. Dodnes je tento zvyk zachovávaný aspoň v tom zmysle, že pri vchode do chrámu býva svätenička. Zbožným použitím svätenej vody očisťujú si nielen ruky, ale aj dušu od všedných hriechov, rozmnožujú v sebe milosť posväcujúcu a zadovážujú si milosť pomáhajúcu k dôstojnému chovaniu sa v chráme, pri bohoslužbe. Veľmi radieme s tým úmyslom používať svätenú vodu pri vstupe do chrámu a kňazom pripomíname starať sa o to, aby bola vždy veriacim k dispozícii pri vchode do chrámu. Veriacich zase prosíme, aby neobťažovali svojich duchovných otcov rečami, dotazmi od okamihu, keď nastal čas, aby začali s prípravou k Službe Božej a aby sa obliekali do kňazských rúch. Odvtedy patria celkom Bohu, majú predpísané modlitby.

O. Ján Ďurkán

Poznámka k poznámke

Chvályhodné sú postrehy našich ľudí, ktorí sa snažia pozrieť úroveň nášho liturgického života i po vonkajšej stránke. Máme tu na mysli dôvody hygienické, estetické a praktické. Sú to otázky, ktoré podliehajú časovému a spoločenskému vývoju.

K takým horliteľom patrí aj pisateľ Poznámok v 9. čísle Slova p. J. Erby. Prosím, aby mi túto poznámku nezazlieval. Vedú ma k tomu dôvody, že je treba uviesť na správnu koľaj spôsob sv. prijímania vo východnom obrade. Je pravda, že prijímanie pod obojm nemá ustálenú a jednotnú formu. V Maďarsku každému prijímajúcemu dávajú inou lyžičkou. V Južnej Amerike časticu namáčajú zľahka do konsekrovaného vína a rukou podávajú do úst prijímajúcemu. Iste takéto spôsoby si vynútili miestne pomery a okolnosti.

Nášmu pisateľovi uniklo to, čo je uvedené v obežníku nášho Ordinariátu č. 1./1971, str. 6, bod 2, kde Otec ordinár nariaduje toto: „Nariaďujem duchovným použiť veriacich o spôsobe sv. prijímania. Nadvihnúť hlavu, otvoriť ústa a nezatvárať ani nie manipulovať, kým nepocíti sv. prijímanie v ústach. Takto dôstojne, rýchlo a hygienicky môže veriaci prijímať.“

Toto bolo v našich chrámoch vyhlásené. Vyskytujú sa však prípady, keď i po tomto nariadení, hlavne starší ľudia, snažia sa lyžičku zovrieť perami. Sú to ojedinelé prípady, ale dnes už kriľavé. Väčšina prijímajúcich správny spôsob už pochopila. Ďalšou otázkou je, či prijímajúci má kľáčať alebo stáť. Toto nie je podstatné. Nie je správne a vhodné lyžičku utrieť po každom použití do lentionu. Už aj preto, že môžu tam byť malé častice, ba aj samotná eucharistická krv.

o. V. Skorodenský

K LITURGICKEJ REČI

Druhý vatikánsky koncil je všeobecný. Jeho rozhodnutia sú záväzné pre celú Cirkev, teda aj pre nás.

Dekrét o východných kat. cirkvách v odseku 23 dáva všeobecné povolenie zaviesť do bohoslužieb reč ľudu:

„Patri do právomoci patriarchu spolu so synodou alebo najvyššej vrchnosti každej miestnej cirkvi spolu s radou cirkevných predstavených rozhodovať o používaní jazykov pri posvätných liturgických úkonoch a odobrovať preklady textov do reči ľudu s upovedomením Apoštolskej stolice.“

Nariadenia Druhého vatikánskeho koncilu nie sú ničím novým. Je to len zdravý návrat k praxi prvej Cirkvi. Náš Spasiteľ hovoril svojim poslucháčom rečou ľudu. Svojich apoštolov poslal do celého sveta: „Idte teda a učte všetky národy...“ Mat. 28, 19. Aj Duch Svätý o prvých Turíciach počul zhromaždených veriacich z rôznych končín ríše tým, že k nim ústami sv. Petra prehovoril v ich rodných jazykoch: „...zbehol sa veľký zástup a užasol, lebo každý ich počul hovoriť svojou vlastnou rečou...“ (Sk 2, 6). Ani prvotná Cirkev nerobila ťažkosti voči veriacim. Každému slúžila v jeho rodnom jazyku. V Abesínii sa hlásalo slovo Božie abesínsky, na egyptskom vidieku egyptsky, v Arábii arabsky. Keď prijala vieru Arménia v IV. st., hneď boli posvätné knihy preložené do arménčiny. Pokrstený Germán Wulfila preložil Písmo sväté i liturgiu do gótštiny. Cirkev nerobila ťažkosti ani sv. našim apoštolom Cyrilovi a Metodovi pri zavedení slovanskej reči do bohoslužieb.

Sv. Pavol v I. liste Korintským 14, 18–19, zakazuje horľivosťou svojich čias, aby neužívali neznáme reči pri bohoslužbách.

Latínčina mala – a do istej miery doteraz má – veľký zjednocovací význam. Ale jej uplatňovanie v misiách u ázijských národov: V Indii, Japonsku, Číne, ktoré mali svoje staré vysoké kultúry, sebavedomie, národnú hrdosť, sa neosvedčilo. Bola brzdou misijnej činnosti. Preto urobil druhý vatikánsky koncil veľkú zmenu. A v duchu Krista a prvotnej Cirkvi obnovil starú prax, aby všetky národy sveta mohli chváliť Boha svojimi jazykmi. Ba prispôsobuje sa aj miestnym zvykom a tradíciám, pokiaľ sú dobré a neodporujú Kristovým zásadám a môžu byť ich zdravými nositeľmi a priblížiť Krista veriacim.

o. Štefan Lazor

Obradová príslušnosť

vo svetle cirkevných predpisov

Východná obrady, ktorých úctyhodná starobylosť je jednako ozdoba celej Cirkvi, jednako dokazuje božskú jednotu katolíckej Cirkvi, majú byť nábožne zachované. (Kánon 1, §1).

Ordinári sú povinní starať sa o zachovanie svojho obradu veriacími a nepovoľovať zmenu v obrade. (K. 1, §2).

Klerici a rehoľníci nesmú nahovárať príslušníkov iných obradov, alebo poďecňovať ich obrad. (K. 1 § 3).

Kňazi sú povinní v liturgizovaní, vo vysluhovaní sviatostí a pri vykonávaní obradov zachovať svoj obrad aj vtedy, keď spravujú veriacich rôznych obradov. (K. 2, § 1). Výnimkou je právo bielitizmu, ktoré môže udeliť iba Sv. Stolica.

Kde je viac obradov, veriaci majú byť nabádaní, aby niekedy, najmä v nedeľu a vo sviatky, navštevovali svoje chrámy. (K. 2, § 2).

Kňazi nech sa starajú, aby rôznosť obradov nebola na škodu jednoty veriacich. (K. 3).

Na územíoch, kde prevláda iba jeden obrad, všetci klerici a rehoľníci (aj exemptní) podliehajú právomoci miestneho ordinára. (K. 5).

Medzi rôznymi obradmi každý patrí k obradu, v ktorom bol pokrstený. V prípade núdzového krstu pokrstený patrí k obradu, v ktorom mal byť podľa otca pokrstený. (K. 6).

Nikto nesmie druhého nahovárať na zmenu obradu. (K. 7). Nikto nesmie zmeniť svoj obrad bez súhlasu Sv. Stolice. (K. 8).

Manželka však môže pri uzavretí manželstva, alebo aj neskôr, prijať obrad ruža a po smrti manžela môže sa vrátiť k svojmu bývalému obradu. (K. 9). Prechod na obrad manžela musí písomne vyhlásiť.

Ak by alec prešiel zákonnou cestou na iný obrad, nasledujú ho aj maloletí deti. (K. 10).

Pokrstení východní nekatolíci pri konverzii môžu si vybrať obrad, ale odporúča sa zachovanie svojho obradu. (K. 11, § 1).

Nepokrstený inoverec pri konverzii si sám môže vybrať obrad. (K. 12).

Prechod na iný obrad je v platnosti od chvíle oznámenia dekrétu Sv. Stolice. V prípade vyhlásenia ženy pred sobášom, zmena obradu platí od uzavretia manželstva. Zmena má byť poznamenaná v matrike. (K. 13).

Veriaci východného obradu, ktorí podliehajú ordinárovi alebo farárovi iného obradu (napr. kde nemajú svojho ordinára alebo farára, zostávajú vo svojom obradu. Toto neznamená ešte zmenu obradu. (K. 14).

Kánony 1., §2, 2, 4, 5, 7, 10, 11, § 2, 13 zaväzujú klérus a veriacich všetkých obradov, latinských nevynímajúc. (K. 15). (V zmysle Motu proprio „Cleri sanctitati“ vybral a prel. Dr. Štefan Ujehly)

Opätujme Spasiteľovu lásku!

Náš Spasiteľ svojím životom tu medzi nami nás naučil, ako máme chápať prikázania a podľa nich žiť. Z lásky k nám sa stal človekom a z tej nesmiernej lásky zvolil tú najpotupnejšiu smrť na kríži, aby nám vymohol odpustenia hriechov. Nemožno dostatočne oceniť tú jeho lásku, z vyplývania ktorej sa natoľko ponížil, že nadľudské muky pretrpel. A to všetko pre naše neprávosti.

Treba väčší dôkaz lásky, keď sa denne dáva nám za duševný pokrm v Sv. Eucharistii. Ani po svojej smrti, zmŕtvychvstani a nanebovstúpení nenechal nás osirelých: stále žije medzi nami vo svätostánku. A tu sme pri veci. Či pokladáme za česť, aby sme ho navštívili? Či sa usilujeme o jeho priateľstvo? Keď sme chorí, vyhľadáme lekára. A Lekár lekárov, Lekár našich duší a tel (ako často je sám medzi studenými mlčiacimi stenami chrámu), čaká trpezlivo, čaká nás s láskou, lebo chce sa nám dať, chce nám udeliť zo svojho Srdca, aby sme mohli žiť. Z lásky, a nič nežiada zato, len aby sme mu darovali svoje srdce, aby sme aspoň čiastočne opätovali jeho veľkú lásku k nám.

A my predsa necháme Spasiteľa čakať! Márne nás čaká, neceníme si tých veľkých milostí, čo môžeme získať vo sv. Liturgii, veď tam sme svedkami jeho krvavej obe-

ty nekrvavým spôsobom. On k nám každodenne zostupuje pod spôsobom chleba a vína, hotový vstúpiť ako najvzácnejší hosť do nášho vnútra, len aby sme ho s láskou prijali.

Nech nás neodrádzajú ľudské malichernosti. Niekomu sa nepáči spev, inému nevyhovuje čas, alebo dáva prednosť svetským veciam. Uvedomme si, my ideme na návštevu k svojmu Pánovi. Poďakovať sa za dosiahnuté dobrodenia, oslavovať ho, vyprosiť si odpustenia za poklesky a najmä vyprosiť si milosť – jeho pomoci, – aby sme dôstojne obstáli v živote a dosiahli korunu večnej slávy. Pouvažujme teda o svätej liturgii!

Sv. Liturgia má byť stredobodom nášho náboženského života. Ona je zo všetkých prosieb a milostí plnou mierou najmocnejšou podporou a nevyčerpatelným pokladom Božieho bohatstva.

Ideme o prehlbenie a ustálenie náboženského a občianskeho života, o ponorenie sa do podstaty a náplne vecí. Musíme povrchnosť vecí odstrániť vo výkone náboženského úkonu a odstrániť modlitbu zo zvyku. Ústa odriekajú modlitbu, ale myseľ voľne blúdi sem-tam. Načím sa vhlbiť do toho a pri modlitbe zanechať všetky zbytočné starosti; žiť iba s Pánom Bohom ako aj v ňom.

Josef ERBY

BANSKÉ — Farnosť vranovského dekanátu. Má jeden z najstarších chrámov v našom biskupstve, ktorý sa spomína už roku 1678. Matriky vedené od roku 1817. K farnosti patrí ako gr.-kat. filiálka Vechec.

Vo farnosti pôsobili: J. Distey (do roku 1830), B. Lichvarčík (do r. 1837), H. Segedy (do r. 1838), B. Lukáč (do r. 1845), M. Šimovič (do r. 1867), K. Puza (do r. 1874), J. Mitro (do r. 1881), V. Karcub (do r. 1891), I. Ujhelyi (do r. 1894), A. Szabó (do r. 1904), E. Petach (do r. 1909), J. Festory (do r. 1913), B. Lachovič (do r. 1941), J. Fazekas (od r. 1941). Teraz vo farnosti obetavo pôsobí o. Anton Minčík, č. arcidekan, rodák z Belže pri Košiciach, ktorý sa v tomto roku dožil svojej požehnannej šesťdesiatpäťky.

Prítomná snímka A. Petrašoviča ukazuje pozoruhodnú a pôvabnú cerkov sv. apoštolov Petra a Pavla v Banskom.

Prvá snímka z milého privítania Otca biskupa v Jasenove. Ďalšie sú pripomienkou na strieborné kňazské jubileum o. Aurela Mihaliča vo Varhaňovciach a 60. výročie narodenín o. Augustína Leukaníča v Sečovskej Polianke, o ktorých sme už referovali.

PACEM I NTERIS, združenie kat. duchovných v ČSSR, bolo ustanovené a založené na plenárnych schôdzach zástupcov duchovenstva dňa 31. augusta t. r. v Prahe a Bratislave. Oboch stretnutí zúčastnili sa aj ministri kultúry oboch národných vlád a odovzdali zvoleným predsedom Združenia schvaľovacie dekréty vlády. V ČSR sa predsedom Združenia stal prof. o. J. Vrána. Na Slovensku prof. dr. Msgr. M. Višňovský, dekan SMB fakulty a prepoš Kolegiálnej kapituly v Bratislave.

CERNINA — V nedeľu, dňa 5. septembra t. r. farníci z Cerniny a najbližších filiálnych obcí boli prítomní na slávnostných archijerejských bohoslužbách, ktoré liturgizoval a pri ktorých kázal Otec biskup dr. Bazil Hopko. Otec biskup pri tejto príležitosti posvätil v Cernine reštaurovanú farskú cerkev, ktorá dostala nový utešený vzhľad. Patrí k vzácnym stavebným pamiatkam okcie i blízkeho okolia. Opravné práce prebiehali so súhlasom a porozumením štátnej správy, podporou veriacich a z obetavej iniciatívy miestneho správcu fary o. M. Čečka.

DÚBRAVKA — Tohoročná prvoseptembrová nedeľa bola pre miestnych gréckokatolíkov radostným a sviatočným dňom, lebo ich navštívil Otec ordinár Ján Hirka, ktorý pri príležitosti chrámového sviatku slúžil archijerejskú Sv. Liturgiu. Za jeho návštevu a povzbudzujúce slová v kázni sa Otcovi ordinárovi úprimnými slovami v mene svojom i svojich farníkov poďakoval duchovný správca farnosti o. M. Szerdy.

PETKOVCE — Podobne ako v Cernine, tak aj do petkovskej farnosti zavítal prednedávnom Otec biskup Bazil, aby slovom Božím a sv. Liturgiou povzbudil miestnych gréckokatolíkov v ich snaživom duchovno-náboženskom živote a posvätil im ich obnovenú farskú cerkev, ktorú si veriaci sami opravili pod vedením duchovného správcu o. dekana I. Dochoviča.

SVIATOK NARODENIA PRESV. BOHORODICKÝ mnohé naše farnosti, kde majú chrám zasvätený tomuto sviatku, oslávili v nedeľu dňa 12. septembra. V Košiciach slávnostnú Liturgiu sviatku slúžil o. dekan B. Demko a kázal o. J. Lachovič. V Košickom Klečenove slúžil nový duchovný správca farnosti o. V. Petraško a kázal o. dr. St. Ujhelyi. V Hacheve Sv. Službu Božiu slúžili okresný dekan o. arcidekan V. Skorodenský s miestnym duchovným o. J. Ižovským. Kázal o. dr. E. Korba. Z ďalších farností sme do uzávierky čísla správu nedostali.

LUBICA

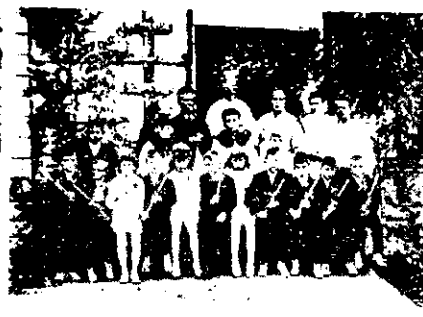
V tomto roku uplynulo 700 rokov od udelenia mestských práv tejto pôvabnej podtatranskej usadlosti. Vedenie obce spolu so všetkými miestnymi spoločenskými zložkami a za účasti mnohých občanov dôstojne spomenuli a oslávili význam vzácného jubilea široko založenými akciami po celý rok. Občianske oslavy vyvrcholili v septembri.

Aj gréckokatolíci tejto podtatranskej obce aktívne sa zapájali do ušľachtilej, vzácnnej — len raz za 100 rokov sa opakujúcej — oslavy. Hlásia sa tak k prínosu svojich predkov do činného budovania a zveľadovania rodného domova. Za tých 700 rokov statočne pracovali na tvrdej hrude a za ťažkých podmienok v búrlivej histórii Spiša.

V tomto jubilejnom roku veriaci si skromne pripomenuli aj 50. výročie prvej gréckokatolíckej svätej liturgie v Lubici. Ešte žijú jej iniciátori a účastníci. Pohnutí v hĺbke duše ďakovali Bohu za zachovanie dedičstva otcov až po dnešné dni.

Nezabudnuteľné zostanú veľké chvíle milosti z 30. mája t. r., keď z poverenia Otca ordinára Jána Hirku udelil protjerej Msgr. Michal Sabados sväte sviatosť prvoprijímajúcim, vyslúžil sviatosť myropomazania (birmovania) 46 mladým farníkom a posvätil obnovený kríž v areáli chrámu. Hlboko pohnutí krásou svojho obradu obnovili veriaci svoje krstné sľuby a vyznali svoju vernosť Cirkvi Kristovej.

Pri účtvej a vďačnej spomienke na generácie minulých 7 storočí sú zrak a nádej gréckokatolíkov z Lubice upreté na budúce generácie s priánom, aby s vytrvalým budovateľským elánom a prikladnou láskou k rodnej hrude vytvárali pevné základy spokojnosti, šťastia a vzájomného porozumenia v ich pekných obci, v celej našej vlasti i na celom svete.

Za o. Msgr. Toronským

Dňa 13. augusta t. r. vo večerných hodinách po krátkej a ťažkej chorobe odovzdal v Bratislave svoju nesmrteľnú šľachetnú dušu Stvoriteľovi, zaopatrený sv. sviatosťami o. Alexej Toronský, pápežský komorník a kňaz nášho biskupstva. Narodil sa 26. júla 1888 v Beloveži, okres Bardejov, ako syn gr.-kat. duchovného. Gymnázium a teológiu absolvoval v Prešove. Chirotoniu prijal 28. augusta 1911 a primície mal v Kružlove, okres Bardejov. Ako kňaz účinkoval v Orlove od r. 1911. V roku 1918 bol menovaný za správcu fary v Humennom, kde pôsobil až do r. 1950. R. 1919 stal sa okresným dekanom a r. 1930 bol vyznamenaný titulom pápežského komorníka. Náš drahý spolubrat, ako vzorný kňaz a občan úspešne pracoval na duchovnom poli a zúčastnil sa aj verejnoprospešných prác vo funkcii predsedu MNV v Humennom.

Telesné ostatky zosnulého pochovali v Slávičom údolí v Bratislave 19. augusta t. r. Pohrebne obrady vykonal Otec biskup dr. B. Hopko za hojnej účasti duchovenstva oboch kat. obrádov, príbuzných a veriacich. Otec biskup výstižne zhodnotil príkladný život nebohého. O. arcidiekan Jozef Hal'ko, duchovný správca bratislavskej gr.-kat. farnosti, predniesol aktuálnu rozlučkovú kázeň, z ktorej vynímame:

„Božský Spasiteľ zomrel na sv. kríži dobrovoľne ako Bohočlovek. Kňaz ako sluha Boží však musí tiež zomrieť. Smrť nášho spasiteľa je dejinnou, svetom otriasajúcou, udalosťou. Smrť kňaza nie je mimoriadne historickým prípadom, nerozvíri vlnobitie života okrem malého okruhu spoločnosti, v ktorej žil a pôsobil. Ale pre samotného kňaza okamih smrti je rozhodujúci v jeho pozemskom i vo večnom živote. Aj náš drahý v Pánu zosnulý o. A. Toronský naučil sa od svojho Božského Majstra veľkolepému umeniu smrti.

Vedel, že na ceste k svojmu nebeskému Otcovi nemôže byť pripútaný okovami pozemských statkov. Vedel, že ako kňaz svojho Božského Majstra musí mať čistým ohňom plápolajúce srdce, prosté všetkej nenávisti, hnevu a nepriateľstva. „Veď idem k nebeskému Otcovi!“ hovorieval. Nezabudol sa postarať o to, aby všetky svoje povinnosti, vyplývajúce či už zo vznešeného kňazského úradu, alebo ako príkladný otec alebo verejný činiteľ, svedomite a Bohu milo usporiadal. Vedel, že modliac sa za šťastlivú smrť, nezabudne v tom rozhodujúcom okamihu odovzdať svoju šľachetnú dušu svojmu Stvoriteľovi slovami samotného Spasiteľa: „Otcé, do Tvojich rúk porúčam svoju dušu!“ Jeho celá bytosť bola presiaknutá pevnou vierou v Boha. Nepripúšťal k sebe nič rušivého, čo by jeho pevnou vierou otriaslo. Preto sme presvedčení, že spokojne a vyrovnane predstúpil pred tvár Večného Boha!“

Pri hrobe sa rozlúčil s o. Toronským ešte jeho nástupca v správe humenskej farnosti o. Michal Šutaj. Pri jeho prejave veriaci z Humenného podali vrečúsko z príslov svojho mesta, ktoré ukladli do hrobu svojho bývalého duchovného otca a občana.

Otec Msgr. A. Toronský odišiel od nás ticho a nečakane. Odišiel v ňom vzorný duchovný otec, príkladný otec rodiny, milovaný altárny brat a šľachetný človek, verný syn milovanej vlasti. Odišiel v čase, keď mal spolu s nami osláviť dve významné životné jubileá: Diamantovú sv. Službu Božiu a diamantový sobáš. Česť jeho pamiatke!

J. H.

Za o. M. Molčányim

19. augusta t. r. odišiel spomedzi nás navždy o. Mikuláš Molčányi, správca gr.-kat. fary v Roškoviach. V súčasných dňoch to bol tretí v poradí za sebou povolaných našich kňazov na večnosť a o. Mikuláš z nich bol najmladší. Uplynulo 32 rokov, keď pristúpil k oltáru, aby priniesol svoju prvú kňazskú obeť Nového zákona. Narodil sa v Čabalovciach r. 1910 v kňazskej rodine. V rokoch 1939—43 pôsobil vo Vyšnej jablonke, potom v Sukove a od roku 1968 v Roškoviach. To sú najstručnejšie životopisné údaje, v pozadí ktorých sa skrýva vzácny kňaz a šľachetný človek. „Hľa, môj služobník, ktorého som si vyvolil a na neho položil som ruku svoju.“ Duša nášho Majstra bola na ňom vždy veľmi výrazná. Spolu sme študovali teológiu. Teraz, keď ňu niet, drahý oltárny spolubrat, približujem si tvoj milý obraz znovu a znovu, lebo taký je náš údel, že nikdy nemáme času. Chcem si ňu znovu priblížiť a povedať niekoľko úprimných slov a zaspomínať. Keď si ostatný raz prišiel medzi nás, bol si

ako vždy veselý. Optimizmus a živosť nikdy neopúšťali. Ľudská dobroseďnosť, znášaná kňazskou dôstojnosťou a láskavosťou prosť a prirodzene vyžarovala z tvojej bytosti. Úchylkom si spomenul svoje chatrné zdravie a s úsmevom zahladzoval stopy svojej ťažkej choroby. Keď si tak stál pred mnou, bolo možné badať na tebe čosi, čo mi pripomínalo rázovitost a typickosť našich východných tradícií a kňazských rodov. Pri tebe sa mi vybavovala aj predstava tvojho otca, kňaza a rodolúba, veľkého vlastenca a Slovana. Ušľachtilý starý Dag z Gulbransenovej trilógie o večne spievajúcich lesoch v našom ponímaní! Otec, ktorý vychoval 9 detí, z toho 6 synov. Z nich štyria boli kňazmi. Jedným z nich si bol Ty.

Na dvore tvojho otca okrem zveľadovania náboženskej kultúry, bolo vidieť i priekopnícke zveľadovanie kultúry národohospodárskej a sociálnej, a to niekedy za veľmi ťažkých podmienok.

Tam v Čabalovciach u tvojho otca hostili farské izby v prvej svetovej vojne slávneho vojvodu a víťaza od Mazúrskych jazier, ruského generála Brusilova. Dúfame, že ešte dodnes niekto z vašich v úcte prechováva zrkadlo, pred ktorým sa holiť tento veľký generál, ktorý ho zanechal vašim na pamiatku.

Aj ty, ako dobrá ratolesť dobrej odrady si zapustil pevné korene vo viniči Pánovej, ktoré iste dlho ponese svoje požehnané ovocie na Božiu slávu a pre dobro nášho ľudu. Odpočívaj vo svätom pokoji!

Pohreb o. Mikuláša Molčányiho bol v sobotu, 21. augusta t. r. v Roškoviach a zúčastnil sa ho aj Otec biskup dr. Bazil Hopko, ktorý vykonal pohrebne obrady za asistencie mnohých spolubratov a bohatej účasti rodiny, priateľov a veriacich zosnulého. Viečnaja jemu pamiatka!

o. Viktor Skorodenský

RODINA zosnulého o. Molčányiho požiadala redakciu nášho časopisu, aby sme na jeho stránkach tlmočili srdečnú vďačnosť Otcovi biskupovi, duchovným, veriacim z Roškoviec a všetkým, ktorí zomrelého odprevadili na poslednej ceste a postarali sa o dôstojný pohreb svojho duchovného otca.

Dr. Jozef PICHONSKÝ, výtvarný teoretik, vedúci pracovník Oblastného strediska Zväzu slov. výtvar. umelcov v Košiciach, aj zariadený podporovateľ a horliteľ nášho časopisu, zomrel náhle vo veku nedožitých 62 rokov dňa 9. septembra a pochovali ho na košickom cintoríne Sv. Rozálie dňa 14. septembra t. r. Táto smutná správa nás zastihla po uzávierke novembrového čísla.

PERLIČKY ZO ŽIVOTA JÁNA XXIII.

(25. novembra uplynie 90 rokov od narodenia Jána XXIII.)

Ján XXIII. a športovci

2. marca 1963 prijal pápež Ján XXIII. na audienciu športovcov-fahkoatiétov. Rýchlo pokľakli, keď sa ukázal pápež a opäť rýchlo vstali. To posmelilo sv. Otca k bezprostredným slovám: „Vo svojej mladosti patrili som k rýchlobežcom. Ako chlapec premeral som denne 8 km do školy a späť. Pred 60 rokmi predbehol som kolegov na vychádzkach z centra mesta do Monte Sacro alebo Tre Fontane. Vtedy v Ríme ešte nebolo fiakristov a v centre mesta premávala iba jedna „elektrika“ na koľajach s konškým záprahom. Ako regrúta prideliť ma k pechote. Dnes som nútený cestovať autom, preto som vyšiel z tréningu a tak, bohužiaľ, nemôžem z vás nikoho pozvať na preteky.“

Otecko a mamička

Po voľbe za pápeža, keď v Sixtinskej kaplnke spadli všetky baldachýny a iba jeden zostal otvorený nad kardinálom Roncallim, novozvolený pápež sedel dlho so zatvorenými očami nepohnute a až keď vstal, mohli pokračovať ďalšie ceremónie, ako prijatie voľby, voľba mena, dôvody pre voľbu mena a i. Neskôršie po ceremóniách Ján XXIII. priznal sa svojmu priateľovi: „Bol som vnútorne tak vzrušený a dojatý po zvolení za hlavu Cirkvi, že som musel myslieť na rodný domov. Moje myšlienky zabúdili do Sotto il Monte, k otcovi a matke... A keď ma potom násilne obliekali do tesnej bielej reverendy, myslel som na chvíľu, keď ma mamka obliekala do bielych šiat na prvé sv. prijímanie...“

Dary

Patriarcha Roncalli mal rád prechádzky po benátskych kanáloch a prechádzky medzi ľuďmi po uliciach. Často sa dával do reči so skupinkami odpočívajúcich gondolierov. Stretával aj svojich kňazov a dobre ich pozoroval. Keď raz stretol neoholeného, opýtal sa ho na jeho adresu a v nasledujúci deň mu poslal vizitku s pozdravom a s holiacim strojom.

Raz zastavil aj istého kňaza, lebo jeho kolárik — jemnejšie hovoriac — bol tmavohnedej farby. „Dostojný pán farár, — prihovril sa mu veselo patriarcha, — mám doma tucet snehobielych kolárikov, ktoré sú mi tesné. Veľmi prosím, ak dovoľíte, rád vám ich podarujem“. Pri druhom stretnutí kňazov kolárik bol belší ako sneh.

V bunkri

Kaprál a sanitár Roncalli bol známy pre svoje dobré a mäkké srdce. Ešte ani fúzy, ktoré si vtedy zapustil, nepridávali mu na tvrdosti a neprístupnosti. Raz musel potrestať vojaka svojej jednotky „basou“, alebo ako sa medzi vojakmi hovorilo „bunkrom“. Nasledujúceho dňa všetci vojaci z

jednotky mali dovolenku a mohli vyjsť do mesta. Roncalli oslovil potrestaného vojaka, prečo nešiel na vychádzku.

„Predsa seržant ma potrestal na tri dni,“ — padla odpoveď.

„Suhlasí, odpovedal Roncalli, ale myslím som na noci, cez deň si voľný a môžeš odísť“.

Cirkus

29. decembra 1958 Ján XXIII. prijal na veľké prekvapenie vatikánskych hodnostárov na audienciu súbor cirkusu „Orfeus“, a to v konzistoriálnej sále vatikánskeho paláca. Priviedli tam aj štvornohé bytosti. O, hrôza! Snehobiele holúbok vykonal dokonale svoj artistický kúsok. Pápež mu srdečne tleskal. Potom vystúpil 45-dňový levik. Dobré sa cítil v tejto distingvovanej spoločnosti a nádhernej sále, najmä vtedy, keď ho pápež hladkal po mäkkej srsti. Cirkusový orchester hral pieseň „Tichá noc, svätá noc“, pričom levik si sadol na zadné nohy a predné laby si zopál akoby sa modlil. Svätý Otec potom pošepol zvieratú do ucha: „Teš sa, že nemáš krídla, lebo musel by si tu zostať ako môj erb“.

(Ján XXIII. mal vo svojom erbe okridleného leva ako symbol evanjelistu sv. Marka.)

Tramontana

1. januára 1963 zhromaždili sa na námestí sv. Petra zástupy veriacich, aby dostali od pápeža novoročné požehnanie a pomodlili sa s nim. Bol veľký mráz, čo býva v Ríme zriedkavo, dúl ostrý severák, ktorý tam volajú tramontana. Po modlitbe, krátkom príhovore a požehnaní, pápež Ján ešte rýchlo hovoril do mikrofónu, sám trasúc sa od zimy: „A teraz ponáhľajte sa domov opreť. Je strašná zima. A na budúcu nedeľu, keď prídete sem, oblečte sa teplo“.

Pápežova veľkosť

Nielen historici hovoria o veľkosti a význame pápeža Leva XIII., ale aj rímsky fiakrista. Ján XXIII. rozprával raz na nádvorí sv. Damasa svojim poslucháčom o svojich zážitkoch za Leva

XIII.: „Počas smrteľnej choroby tohto veľkého pápeža každý deň ponáhľal som sa ako seminarista do Vatikánu, aby som sa niečo dozvedel o stave zdravia sv. Otca. Raz s inými kolegami zložili sme sa a cestovali sme fiakrom. (Vtedy to vychádzalo lacno, za 80 centov bolo možno precestovať celé mesto). Fiakrista dal sa do reči: „Lev XIII. — to je najväčší pápež. Keď umrie, naisto nájde sa nástupca, ale ten nový už nepritiahne toľko pútnikov do Rima. Ani jeden z nich nám už nezaistí toľko príjmov, toľko práce a chleba, ako Lev“. A tu Ján XXIII. žartovne dodal: „Hľa, veľkosť Leva XIII.“

Mladosť

V bazilike sv. Petra kardináli zostávali ešte v hluchom mlčaní po oznámení Jánom XXIII., že bude zvolaný Koncil. Vtedy istý 80-ročný kardinál sa ozval: „Svätý Otče, budem napomáhať toto veľké dielo, chcem stáť pri Vašom boku a urobiť všetko, aby sa uskutočnilo“. Vzrušený touto rýchlou reakciou Ján XXIII. odpovedal: „Eminencia, prosím, prenehajte to už nám mladým, je to ťažká robota. Program, ktorý máme pred sebou, je taký bohatý a mnohstranný, že iba mladi môžu zmôcť túto námahu...“

Načo toľko práce

Keď pápeža odrádzali od Koncilu a vysvetľovali: načo toľko práce, za niekoľko týždňov aj tak sa veľa nezmeni, nezreformuje a ani nenapravi, Ján XXIII. vypočul tieto hlasy spokojne. Nakoniec odpovedal: „Práve preto“.

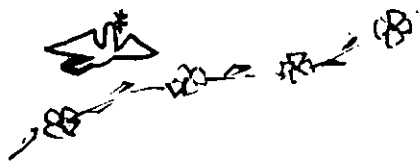
Hoblík

Mnoho sa diskutovalo o ťažkostiach so zjednotením kresťanov. Oddelené kresťanské cirkvi vytvorili početné, mocné a sformované spoločenstvá. Pápež priznával skutočnosť: „Pravdaže, ani ja, ani moji nástupcovia nedozijú sa tohto zjednotenia. Ale niekto musí s tým začať, aby sa odstránili viššie sa prekážky na ceste chválitebného diela. Kto chce prekonať prekážky, musí najprv zhubovať rohy a hrany“.

Noviciát

Niektorí úradníci pápežskej kúrie znepokojovali sa, keď sa začali rysovať určité rozdiely medzi tzv. pokrokovými a konzervatívnymi koncilovými Otcami. Vtedy pápež ich uspokojoval: „Ešte sme Koncil neprežili. Nech sa veci rozvinú, ako idú po sebe. Ostatne všetci sa iba učíme. Lebo čo sa týka Koncilu, všetci sme novicmi“.

Zbiera: T. M. Raslavický

Slúžiť znamená milovať

V Castel Gandolfo na zvyčajnej stredajšej všeobecnej audiencii 25. augusta toho roku sa Svätý otec P a v o l VI. zameriaval vo svojom prejave na povinnosť našej služby a hovoril o tom, ako slúžiť Bohu, Kristovi, Cirkvi a bližnému. V závere svojho prejavu povedal:

„Slúžiť znamená milovať — a všetci veriaci môžu v láske spolupracovať s tými, čo sú zodpovední za Cirkev, aby svoju veľmi ťažkú povinnosť konali s radosťou a nie so vzdychaním.“

PROCES BEATIFIKÁCIE EDITY STEINOVEJ, ktorá zahynula v druhej svetovej vojne v koncentračnom tábore v Oswienčime, začne v najbližšom čase. V roku 1922 ako 31-ročná konvertovala, vstúpila do kláštora karmelitánok a počas svojho života dosiahla obdivuhodný stupeň dokonalosti. Aj rukopisy jej diel už zaslali do Ríma v súvislosti s jej blahorečením.

Cirkev a Kristus

Cirkev to je, ktorá nám napriek všetkej ľudskej slabosti v nej, dáva Krista, a len cez ňu môžeme Ho prijímať ako živú, mohutnú, teraz a tu ma vyzývajúcu a obdarujúcu skutočnosť. Henri de Lubac to vyjadril takto: „Kristus je pre nás živý. Ale akými závejami piesku by bol bez živej kontinuity (súdržnosti) jeho Cirkvi zviazaný, nesie jeho meno a jeho pamiatku, ale jeho živý vplyv, pôsobenie jeho evanjelia a viera v jeho božskú Osobu? Bez Cirkvi by sa Kristus musel rozplynúť, rozdrobiť a vyhasnúť“.

Hneď na počiatku musí stáť toto elementárne — základné poznanie: Nech je v Cirkvi hocičo z nevernosti, nech je akokoľvek pravda, že Cirkev stále potrebuje sa preverovať na Kristovi: predsa však nejednotlivý nijaký základný protiklad medzi nimi a Cirkvou. Je to Cirkev, cez ktorú na vzdialenosť vekov on ostáva živý a dnes k nám hovorí, dnes je u nás ako Majster a Pán, ako náš brat, ktorý nás všetkých spojuje ako bratov a sestry.

J. Ratzinger — J. Mastiliak

V DRUHEJ POLOVICI AUGUSTA sa uskutočnil v hlavnom meste Ghany — Akkre — prvý celoafrický kongres laikov, zvolaný z iniciatívy Rady laikov ako pokoncilového orgánu Cirkvi, ktorý má svoj stály sekretariát v Ríme. Okrem afrických kardinálov M. Roya a P. Zoungbanyho sa ho zúčastnil aj tajomník Kongregácie pre evanjelizáciu národov Msgr Bernard Gantis. Sv. otec Pavol VI. poslal kongresu osobitné posolstvo, v ktorom okrem iného píše: „Ste zainteresovaní na procese vzrastu a dozrievania Cirkvi, pretože ste členmi ľudu Božieho a rovnako ste zainteresovaní na procese rozvoja Afriky, pretože ste obyvateľmi štátov tohto svetadielu. Táto dvojaká angažovanosť ukladá kresťanom jednu jedinú úlohu: likvidovať všetky prejavy nedôslednosti medzi vierou a životom, a jednu povinnosť — v harmonickej jednote života a svojho presvedčenia zúčastňovať sa na pozitívnom rozvíjaní spolupráce pre pozemské dobro všetkých rovnako, ako súčasne starať sa o ich správne usmerňovanie vzhľadom na večnosť.“ Rozvoj hospodársky a kultúrny nijako nie je v protiklade s evanjelizáciou, ale naopak, dopĺňajú sa a takto slúžia dobru človeka. A tak aj hlavná téma kongresu „Angažovanosť veriacich laikov na rozvoji Cirkvi a integrálnom rozvoji celej Afriky“ je pre dnešnú situáciu na tomto kontinente veľmi prilehavá a aktuálna. Zmyslom a poslaním súčasných aktívnych síl tak v radoch kňazských a rehoľných, ako aj laických je povinnosť vypracovať africký model kresťanského života.

Marián Skala

V PLOTZENSEE na bývalom nacistickom popraviisku boli ekumenické bohoslužby na pamiatku pred 27 rokmi popravených organizátorov protihitlerovského atentátu. Pri tejto príležitosti kázali dominikán otec O. Braun a pastor K. Karing.

EXARCHÁT moskovského patriarchátu v Londýne vydal knihu o filozofii Teilharda de Chardina, ako ju vysvetľoval vlni na leningradskej Duchovnej akadémii popredný pravoslávny dogmatik prof. Zabolickij.

NA MONTE CASSINO bolo ekumenické stretnutie, na ktorom okrem zástupcov benediktínov sa zúčastnili aj predstavitelia cirkvi anglikánskej, pravoslávnej a reformovanej. Cieľom rokovania boli otázky zjednotenia kresťanov.

V CHAMBESEY vo Švajčiarsku, v sídle ekumenického patriarchátu, bola pracovná porada výboru, pripravujúceho Synodu ortodoxných cirkví.

V TRNAVE v niekdajšom univerzitnom kostole sú teraz na prechodný čas evanjelické bohoslužby, pretože evanjelický chrám, ktorý prednedávnom poškodila búrka, je v generálnej oprave.

V AMSTERDAME rozhodli sa zriadiť spoločnú katolícko-evanjelickú základinu na pomoc Severnému Írsku. Základinu majú tvoriť výťažky zbierok v kostoloch oboch vyznaní.

KREŠTANIA A BUDHISTI je názov dvojzväzkového diela, ktoré obsahuje štúdiu o budhizme a podáva smernice, uľahčujúce dialóg kresťanov s budhistami. Knihu vydal Sekretariát pre nekresťanov.

VO ŠVAJČIARSKU založilo šesť cirkví, vrátane katolíckej, nové ekumenické združenie, ktorého úlohou je obrana kresťanských hodnôt, vzájomný dialóg, spoločná výmena informácií a stále rozširovanie ekumenickej iniciatívy.

R. SCHUTZ, známy predstaviteľ protestanskej komunity v Taizé, neúnavne reagoval na decentralizačné snahy niektorých cirkví týmito slovami: „Ako je možné dúfať v obrodu cirkvi spoločného pastiera.“ Podľa jeho názoru by sa mala pápežová úloha vždy a čo najviac zdôrazňovať. „Pápež nestojí ale na vrchole pyramidy — tam je miesto Kristovo — ale je nezbytným putom medzi srdcami a generáciami,“ povedal R. Schutz.

Jednou vetou z kresťanského sveta

Sv. Otec vymenoval za stáleho pozorovateľa Sv. Stolicy pri UNESCO biskupa L. Contiho — Osadu Isoanelu v južnom Madagaskare, známu to rezerváciu pre malomocných, premenovali na Osadu Jána XXIII. — Do 800 zien z celého Poľska, ktoré svojho času väznili v Oswienčime a v Ravensbrúcku, prišlo nedávno s tradičnou púťou k Censtochowskej P. Márii — Dr. Landersdorfer, senior nemeckého biskupského zboru, umrel vo veku 90 rokov — V Holandsku vysvätili v tomto roku pre tamajších 7 biskupstiev iba 10 kňazov — Kard. di. Bengich oslávil v auguste t. r. desiate výročie svojej biskupskej vysviacky — V La Croix-Barrez spomenuli svojho slávneho rodáka kardinála J. Verdier postavením jeho sochy a otvorením Verdierovho múzea — A. Dada, ugandský prezident, sa prednedávnom veľmi pochvalne vyslovil o diele misionárov, pôsobiacich v jeho vlasti — V Ecuadore v rámci pozemkovej reformy dá Cirkev do konca tohto roku k dispozícii maloroľníkom 15 tisíc ha ornej pôdy — Sv. Otec prijal demisiu 75-ročného kardinála T. N. Gilroyho, arcibiskupa v austrálskom meste Sydney — V Belfaste za posledných nepokojov zastrelili katolíckeho kňaza práve, keď sa chystal zaopatriť jednu z obetí prestreliek — Komunitu v Taizé bude v Ríme zastupovať zvláštny zástupca — V USA 14 biskupov v otvorenom liste vláde požiadalo odvolanie amerických vojenských oddielov z Vietnamu — V Ríme prebiehal koncom septembra II. medzinárodný katechetický kongres — L'Osservatore Romano, úradné vatikánske noviny, čo v preklade znamená Rímsky pozorovateľ, oslávil v nedávnych dňoch 110. výročie svojho trvania — 13 kňazov mexickej diecézy Cuernavaca primerane duchu Druhého vatikánskeho koncilu chce sa zriecť stôlových poplatkov — O. P. Arrupe, generál jezuitov, navštívil prednedávnom Moskvu a Leningrad, kde mal užitočné stretnutia s vedúcimi ruskej pravoslávnej cirkvi.

Pravé meno

Bolo to dávno. Bol čas žatvy, ľudia pracovali v horúčave na poli do úmoru. V dedine zostal málo kto, len starci a deti.

Jožko Pijak, – tak ho totiž volali pre jeho lásku k pálenke, – šiel do krčmy a zrezal sa tak, že sotva sa došveral domov. Na dvore mal šopku, v nej tracha slamy, a to bola jeho vlastná záchytka. Tam sa vyspal, vytriezvel a potom sa ponáhlal do krčmy zas. To bol jeho denný program.

I teraz sa horko-ťažko doteperil, ľahol si a zaspal.

O chvíľu ho zobudil hlas: Drôtovať dajte, drôtovať!

Jožko poslal do pekla všetkých drotárov a znova usnul. Ale zas len nakrátko, lebo onedlho sa drotár vracal a kričal, čo mu sily stačili: Drôtovať dajte, drôtovať!

To už Jožka našťvalo, postavil sa pomaly na nohy, prišiel k plotu a so zdvihnutými pästami volá:

Ty leňoch naničhodný! Ľudia pracujú na poli, koľko len vládzu a ty sa nebojíš Boha túlať sa po ulici a svojím vreskom vyrušovať statočných ľudí?

Ľahko je poctivú prácu druhých nazvať leňošením a svoje chyby zakryť peknými menami. No, v živote nerozhodujú slová, ale skutočná práca.

Priznal sa

Zvážal roľník zbožie do stoha. Okolo sa obšmieval tulák Deži. Celé dni sa obšmieval pomedzi ľuďmi, najmä pri krčme. Pracovať ho nevidel nikto.

I opýtal sa ho gazda:

– Povedz mi len, Deži, z čoho ty žiješ. Ja si to neviem predstaviť.

– A vy z čoho žijete, – opýtal sa Deži.

– Pozri sa, – a ukázal gazda rukou, – ten kus poľa za humnom je môj. A ešte mám niekoľko takých honov, nuž mám z čoho žiť.

– A pozrite okolo seba, – hovorí Deži, – kam vám oči dovidia. To všetko je moje a ja nemám z čoho žiť?

– Tak už viem, kto mi berie úrodu z poľa, – hovorí roľník.

– A chytili ste ma, máte svedka, – opýtal sa Deži. Ja poznám zákony, povedal s chytráckym úsmevom Deži.

Veľa je takých, čo poznajú zákony a vedia, ako ich obísť. Ale to nepovznáša ani ich ani druhých. Len poctivou prácou človek zdokonaľuje seba i spoločnosť a ľúbi sa Bohu.

Pamätať vždy i na druhých

Nastúpili sme do podzemnej lanovky. Bolo nás v oddelení viac, neušlo sa každému sedieť. Niekoľko dám stálo, držali sa zábradlia. Jedna z nich nedržala sa ničoho.

– Chyť sa, – povedala jej priateľka, – až sa lanovka pohne, trhne to s nami. Daj sa mi svete, – dostala odpoveď, – a čo sa môže stať? V najhoršom prípade si sadnem na podlahu a vy sa chutne zasmejete.

A nechytla sa.

Lanovka sa pohla, neposlušnou dámou to myklo, ale nesadla si. Skočila na nechť veľkého prstu na nohe susedovi, čo si spokojne sedel vedľa.

Ten zasípel bolesťou, pozrel na ňu nahnevano, zbledol. Potom sa obrátil a nepovedal slova.

Pani povedala: Pardon. Cestujúci nereagoval, zjavne to neutíšilo jeho bolesť.

V každej situácii pamätajme nielen nato, čo sa môže stať nám, ale čo sa môže prihodiť aj inému. Snažme sa, aby sme mu neublížili nielen úmyselne, ale vyhýbajme i len možnosť, z ktorej by vznikla prípadná bolesť druhému. Ušetříme tak nepríjemnosti druhým i sebe.

Pravá láska

Bol som v ústave pre debilné deti.

Prišla matka navštíviť svojho synčeka. Nebol pekný, jeho pohľad bol priamo odstrašujúci.

– Mamička, – zvolal a vystrel k nej rúčky.

Matka naň pozrela, vybrala balík, čo mu priniesla, podala ho sestričke a povedala:

– Dajte mu ho, nemôžem na neho pozerieť. Obrátila sa a odišla.

Dieťa bezradne hľadalo za ňou a rozplakalo sa. Sestrička mu podala balík, pritúlila ho k sebe a povedala mu:

– Pozri, čo ti mamička doniesla a ešte ti donesie. A hladkala jeho slzami zaliatu tvár.

Ani matka nevedela zniesť jeho nezdravý a nepriateľský pohľad. Ale sestrička ho privinula k srdcu. Usilovala sa nahradiť mu lásku vlastnej matky.

Pomyslel som si: To je opravdivá ľudská láska. Milovať opustených, slabých, chorých, tých, pri ktorých nás neláka pekný vzhľad a ani sladký úsmev. Robiť nemilých milými, slabých mocnými, chorých zdravými. To si vyžaduje vidieť nielen vonkajšok, ale nazrieť i do jeho vnútra, do jeho duše.

Dr. Ján Bubán

Priznanie a vyznanie

Prednedávnom ma navštívila staršia žena a prosila: „Duchovný otče! Chcela by som sa vyspovedať. Som staršia a chorá osoba, neviem kedy ma zavola spravodlivý sudca na konečné zúčtovanie, a preto chcem mať svoju dušu v úplnom poriadku. Bola som veľká hriešnica, podobná Márii Egypťskej. Matka mi zomrela, keď som mala tri roky. Vychovávala ma macocha, ktorá sa o moju výchovu vôbec nestarala. Do školy som nechodila. Čítal, písať som sa nenaučila. Ba ani náboženskú výchovu som doma nedostala. Otec mi zomrel, keď som mala trinásť rokov. Priateľila som sa s jedným dievčatom, ktoré sa dalo na zlé cesty a spolu s ňou aj ja som sa dostala na nesprávnu kolaj. Pokušiteľ dlhé roky mi nedovolil dostať sa na cestu úprimného pokánia. Keď som sa vybrala k svätej spovedi, vždy mi našepkával, či sa nebudem hanbiť priznať sa k svojim hriechom pred kňazom? Tak som svoje hriechy vo svätej spovedi zatajovala. K nim pribúdali svätokrádežné spovede a prijímania. V 1926 roku boli u nás misie. Bola som rozhodnutá: teraz musím dať svoju dušu do poriadku. Neustále som prosila Matku Božiu o pomoc. Ukončenia misií som sa nedočkala, lebo som musela odcestovať do cudziny. Pisomnosti boli vybavené a ja som musela ísť do sveta za chleбом. Moje úprimné pokánie sa zase odročilo. Pred niekoľkými rokmi však na-

dišiel najšťastnejší a najradostnejší deň môjho života. Najlákavejšia nebeská Matka vyprosila pre mňa u svojho Syna milosť úprimného pokánia. Uprimne som sa vyspovedala zo všetkých hriechov mojej mladosti a ďakujem Pánu Bohu za milosrdenstvo a Matke Božej za pomoc. Aká som ja teraz šťastná, že som mohla dať svoju dušu do poriadku. Duchovný otec! Cítim, že sa už moja životná púť pomaly končí. Som chorá a veľmi slabá. Chcela by som teraz urobiť generálnu sv. spoveď, aby som pokojne mohla odovzdať svoju očistenú dušu do rúk milosrdnému nebeskému Otcovi.“

Je to pravdivá udalosť zo života, ktorá nám pripomína, že máme v nebi predobrá a prelaskavú Matku, ktorá vždy s ochotou a milujúcou láskou pomáha svojim pozemským deťom.

Je úprimným priznaním veľkej ľútosti, ale aj povzbudzujúcim vyznaním veľkej dôvery v pomoc a ochranu Presvätej Bohorodičky. Nech je tento skromný, nenáročný, ale úprimný hlas pre nás posilňujúcim odhodlaním k tomu, aby sme vo svojich krehkých ľudských slabostiach vedeli nájsť silu v modlitbe k Bohu a tej, ktorá za nás, ako dobrá a milujúca nebeská Matka, nikdy neprestáva orodovať!

o. V. Dudič

„Prázdna hlava je na nič, ale dve úplne prázdne ruky, Pane, sú mohutným symbolom. Dve celkom obyčajné ruky, tie ruky, ktoré si mi dal pri narodení a na ktoré sa tak často dívam, ako na niečo celkom obyčajného. Pomôž mi, aby som pochopil zmysel tohto pokladu, ktorý si mi zveril.“

(P. Charles)

Každý na svojom mieste...

Známy anglický publicista Christopher Dawson vo svojej knihe *The making of Europe* (Zrodenie Európy) píše o vývoji európskej kultúry na základe najstarších maloázijských kultúr, cez grécko-rímsku a arabskú kultúru až po veľký vplyv kresťanstva na celý európsky vývoj do novoveku. V spomenu-nej knihe cituje aj slová istého francúzskeho teológa, ktorý poznamenal, že východná cirkev by lepšie urobila, ak by menej diskutovala a rozumkovala nad abstraktnými vlastnosťami Kristovho božstva a celou svojou bohatou energiou pracovala na zjednotení Cirkvi.

Zamyslel som sa nad týmito riadkami aj pod dojemom úprimného a užitočného článku o úcte a poslušnosti v poslednom čísle nášho Slova. Upevňovať úctu a poslušnosť, ako aj pracovať na jednote, je vážnou a naliehavou potrebou dneška. Toto volanie sa obracia ku každému, komu záleží na tom, aby sa dosiahla tak žiadúca konsolidácia, vzájomná úcta a bratské porozumenie.

Často debatujeme o nepodstatných problémoch, vynakladáme svoju energiu na zbytočné a malicherné rozpory a tak málo pozornosti venujeme dôležitému zjednocovaciemu úsiliu. Každý by chcel reformovať, každý by chcel opravovať, ale nikto nechce priložiť svoj poslušný súhlas k tvorivej činnosti na vzájomnom zblížovaní. K tomu, čo nás zjednocuje a nie rozdeľuje.

Naša „východniarska povaha“ nám dáva niekedy vystúpiť až na „ostré nože“ pre obyčajné formalizmy, ktoré sú často veľmi nepodstatné. Nechápeme a či nechceme pochopiť, že každá tvrdosť, zaslepenosť a neláska iba škodí.

Tu je treba ozaj veľkej poslušnosti voči najvyššiemu Božskému prikázaniu lásky, ale aj veľkej vzájomnej úcty k blížnemu. Každý na svojom mieste mal by si jasne uvedomiť a ešte jasnejšie uplatňovať túto potrebu v našom každodennom živote. Vždy a všade! Doma v rodine, na pracovisku, vo farnosti, v občianskych vzťahoch, v celom našom živote! Mali by sme to aj pochopiť aj uskutočňovať vo vzťahu nielen k našim najbližším a blízkym, ale ku všetkým!

o. Mikuláš Magyar

Boli ako my — budeme ako oni

Za tichého „dušičkového“ podvečera, so sklonenou hlavou naplnenou spomienkami, zádušne stojíme nad hrobmi našich drahých zosnulých a dívame sa do svetiel trblietajúcich sa horiacich sviec.

Všetci bez rozdielu spomíname a vzdávame hold tým, ktorí nám boli milí a známi, ba dokonca i neznámi a ktorí kedysi boli, ako my dnes. Mali svoje detské radosti. Radosti Štedrého večera v teplom rodinnom kruhu, v tóni ozdobného vianočného stromčeka. Radosti na ihrisku a v škole, keď tešili sa z detských hier a radovánok. Vo vzájomnej láske nepoznali rozdiely, v každom videli odzrkadlenie svojej nevinnosti, dobroty a úprimnosti. Ich viera bola pevná i silná ako žula, verili každému, rodičom i predstaveným. Keď povyrástli, prišiel svet mladých, svet plný krás v ružových predstavách. Snivali o všeličom, o čom snívajú mladi ľudia a v čom vidia cieľ a zmysel života.

Teraz tu odpočívajú. Z hrudi vydrie sa vzdych, oči zarosia sa slzami. Takto zmizne všetka ľudská sláva. Žeby skutočne? Génus ľudský, ktorý dobýja nesmierne diaľavy vesmíru, ktorý mal detskú nevinnosť, materinskú nežnosť a obetavosť, pracovitost otca, bolesť a utrpenia, krivdy a nespravodlivosti a všetko iné, čo robí človeka človekom, aby toto všetko zmizlo bez stopy?

Ako tak rozmýšľam, ľudia okolo ubúda. Tu-tam zhasínajú dohorené sviece. V myšlienkách kráčam k východu cintorína. Idem okolo vysokého križa a na ňom visí ten, ktorý o sebe povedal: „Ja som Vzkriesenie a Život. Kto verí vo mňa, aj keď by zomrel, bude žiť...“ (Jn 11, 25).

Tieto slová prinášajú do mojej duše pokoj a nabádajú ma robiť dobro vždy, všade a všetkým!

o. Pavel Kompér

Po rokoch tridsiatich s tebou zas, moja mama,
pri tvojej hline a pri prachu skrúsený.
Život som miloval. Život, čo často klamal...
Verše som nosieval v hlave i v kešeni.
Z hlavy mi vypadli, z kešene pokradli mi.
Škoda sa nádejať? Nič sa už nezmeni
v tých rokoch k jeseni, v tých časoch krutej zimy?
Len rodná dedinka, kde si ma povijala,
dnes je už bohatšia — s fabrikou na lieky.
Vyšiel som s kyticou z veľmesta do valala.
Na úboč, kde ty spiš... Ty môj liek... Naveky.

J. Zborovjan: Dedičstvo II (zo zbierky Medúza 1971)

Listujeme v katechizme

○ prikázaniach

K spaseniu nestačí len veriť, čo Boh zjavil, ale musíme aj zachovávať prikázania.

Hlavné prikázanie

Hlavné prikázanie zahŕňa všetky ostatné prikázania. Je to prikázanie lásky k Bohu a bližnému.

Prikázanie lásky k Bohu znie: Milovať budeš Pána Boha svojho celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou (Mt 22, 37).

Pána Boha máme milovať nadovšetko tak, že ho milujeme viac ako všetko na svete. Zaslúži si našu lásku, veď je nekonečne dokonalý a teda lásky najhodnejší a všetko dobré máme od neho. Lásky k Bohu nespočíva v slovách, ale v zachovávaní jeho prikázaní.

Prikázanie lásky k bližnému znie: Milovať budeš bližného svojho ako seba samého. (Mt 22, 39).

Seba samých máme milovať tak, že sa máme viac starať o dušu ako o telo. Naš bližný je každý človek. Lásky k bližnému nám káže milovať všetkých ľudí bez rozdielu. Nikoho nemáme vytvárať zo svojej lásky, lebo každý človek je stvorený na obraz Boží, všetci pochádzame od spoločných prarodičov, a hlavne preto, že je to Spasiteľov prikáz.

Svojím bližným, ktorí sú v duševnej alebo telesnej núdzi, máme pomáhať skutkami telesného a duševného milosrdenstva.

Skutky telesného milosrdenstva sú: hladných kŕmiť, smädných napájať, nahých odievať, pocestných do hospody prijímať, väzňov vykupovať, chorých navštevovať a mŕtvych pochovávať.

Skutky duševného milosrdenstva sú: hriešnikov k pokániu napomínať, nevedomých v náboženstve poučovať, pochybujúcim dobre radiť, zarmútených tešiť, krivdu trpezlivo znášať, ubližujúcim odpúšťať a za živých a mŕtvych sa modliť.

(Z brož. knihy STRUČNÝ KATECHIZMUS, ktorú prednedávnom vydal Spolok sv. Vojtecha, Trnava v CN Bratislava, str. 16 a nasl.)

* * *

TVOJ IDEÁL

Zacheovi sa istotne ani nesnívalo, čo naňho čaká, keď počul, že sa Syn Boží blíži k Jerichu. Čo bolo doteraz jeho hlavnou starosťou? Čím väčší zisk, aby sa dobre mal so svojou rodinou. Nedbal, že ho pokladajú za veľkého hriešnika. Ale dnes nechal mýto a utekal naproti sprievodu. Keďže bol malej postavy, nadarmo by sa tlačil medzi ľuďmi, nevidel by Pána. Preto sa vydriape na figovník, ktorý má nízko konáre. So zatiaľným dychom pozerá, keď sa zástup na chvíľu zastaví a Mesiáš rovno k stromu zabočí.

— Zachej, pod' chytro dolu! — Znie hlas. — Dnes v tvojom dome ostanem.

— Zacheovi akoby slnko zasvietilo do duše. Je naradovaný i zahnaný. Pán spravodlivý a svätý a on hriešny mýtnik. Vidí priepasť, ktorá je medzi nimi. Reči okolo seba si ani nevšima, hoci zástup dosť hlasno šomre, že Pán bude hosťom u takého lotra... Cestou ponížene hovorí Synovi Božiemu: „Polovičku svojho majetku dám chudobným a tomu, koho som oklamal, štvornásobne vrátim“. Pán natešený mu oznamuje: „Dnes dostalo sa spásy tomuto domu, lebo i on je synom Abrahámovým. Syn človeka totiž prišiel hľadať a spasiť, čo bolo zahynulo...“

Ako pre Zachea stretnutie s Kristom bolo začiatkom nového života, tak i pre nás jedine Kristus môže značiť obrát. Kristus je pre ducha svetlom a spolu i silou. On v nás rozdeľuje svet žiadosti od sveta svedomia, čisté od nečistého, silné od slabého, lásku od sebeckosti, vyšší svet od nižšieho, ako to pekne vyjadruje Foerster. Teraz už možno stavať a napredovať, teraz vidíme jasne svoje povolanie a cestu, po ktorej treba nám kráčať, aby sme sa vyšvihli na výšku synov Božích. A hoci citíme svoje slabosti, Pán nás posilňuje a pomáha nám zvíťaziť nad sebou a hľadať, čo podporuje rozkvet ducha a oddanosť Bohu.

V katekombách niektoré kresby vyobrazujú Krista ako Orfea, ktorý vyvádza dušu z podsvetia. Aj nás Spasiteľ vyvádza z podsvetia žiadosti na svetlo pravdy, spravodlivosti, lásky a iných požehnaných činností. Kristus je začiatok i koniec, život i víťazstvo, tvoj najkrajší ideál!

Otec Viktor

Odpoveď na dotaz o medailónoch:

— Pražské Jezuliatko je malá soška Božieho Dieťaťa, ktorá sa nachádza v jednom pražskom chráme. Sošky sú rozšírené po celom svete a už za čias Karola IV., kráľa českého, otca vlasti, boli známe široko-daleko. Pražské Jezuliatko je vo veľkej obľube u malých aj u dospelých a preto nie div, že táto soška je tak rozšírená a obľúbená.

— Lurdský medailónik a socha ludskej P. Márie sú rozšírené po celom svete v jednotnej podobe. Matka Božia so zopätými rukami, v ktorých drží biely ruženec, oblečená do bielych šiat a prepásaná modrou stuhou, stojí vo výklenku jaskyne a pred ňou kľací sv. Bernardetta Soubirous. Lurdy sú najznámejšie pútnické miesto pre mnohé zázračné uzdravenia. Chorých vyšetruje pred vyzdravením mnohopočetná lekárska komisia, ktorá aj po uzdravení dáva posudok, že uzdravenie sa nemohlo stať prirodzenou cestou.

Matka Božia sa Bernardette predstavila slovami: Som Nepoškvrnené Počatie. Povedala to nárečím, ktorým hovorila Bernardetta.

— Fatima je pútnické miesto v Portugalsku. Matka Božia sa tu zjavila trom chudobným pastierom: Lucii, Františkovi a Hyacintke.

Podoba P. Márie, či už socha alebo obraz, je rozšírená na celom svete v jednotnej podobe: Presv. Bohorodička, oblečená do dlhých šiat, s krásnym plášťom, so zopätými rukami a pred ňou kľacia tri fatimské deti.

— Škapuliarsky agnuštek je nahrádzkou za plášť, ktorý mali nosiť členovia tzv. škapuliarskeho združenia.

Akad. maliar MIKULÁŠ KLIMČÁK, ktorého naši čitatelia dobre poznajú z častých reprodukcí ukážok z jeho diela aj ako ilustrátora modlitebnej knižky Liturgia sv. Jána Zl., oslávi v tomto mesiaci svoje abrahámoviny — požehnanú životnú päťdesiatku.

Humenský rodák po stredoškolských štúdiách rozhodol sa pre umeleckú životnú dráhu. Študoval na výtvarnom odd. SVŠT v Bratislave a štúdiá dokončil roku 1948 v Prahe. Samostatnú výstavu usporiadal pred 10 rokmi v Bratislave. V. Luxová v Slovníku súčasného slov. výtvarného umenia, ktorý vyšiel r. 1967, charakterizuje Klimčákovu doterajšiu tvorbu slovami úprimného ocenenia: „Popri početných nástenných kompozíciách a gobelínoch podnetne zasiahol do problematiky farebnej vitráže. V kostolných prácach uplatňoval ešte tradičný mrežový systém, no v 50. rokoch dospel k novému konceptu: Asymetrickým členením povýšil konštrukčnú mrežu na výtvarný spolukomponent, pričom striedal čire sklá s farebne pojednanými (nemocnica v Revúcej 1957)“.

Prinášame drobné ukážky z najnovšej tvorby majstra Klimčáka a pri jeho významnom životnom jubileu mu želáme do ďalších rokov hojnosť požehnaných a skvelých tvorivých úspechov!

V Cirkvi je 5 rôznych škapuliarov. Najviac je rozšírený tzv. karmelský škapuliar a preto aj sviatok P. Márie Škapuliarskej sa slávi na sviatok P. Márie Karmelskej.

— Agnusťky alebo medailónky sa začali šíriť po svete po r. 1830 v dôsledku zjavenia sa P. Márie teraz už svätej Kataríne Laboureé.

Prečo nosíme medailóny a milujeme sochy a obrazy?

— Je to v ľudskej prirodzenosti. Každý človek má rád fotografiu, obraz toho, koho miluje a má ju preto u seba, aby mu sprítomňovala milovanú osobu. Preto i v nosení medailónov, škapuliara atď. je niečo prirodzené, lebo kresťan si chce sprítomňovať Spasiteľa i jeho sv. Matku, a to má veľký význam, lebo my ľudia sme zabudliví a ako sa hovorí: zmizol z očí, zmizol z pamäti, odpomáha si kresťan túto svoju slabosť odstrániť tým, že si stavia pred oči podobu milovanej osoby. A my chceme často myslieť na Matku nášho Spasiteľa a k nej sa často utiekať, lebo je to naša milujúca Matka a tiež preto, že je to Matka Kristova. Iste, že ničím sa Mu nevieme lepšie zavďačiť za všetko, čo pre nás vykonal ako práve tým, že jeho Matku si ctíme, milujeme a snažíme sa ju napodobňovať v jej čnostiach. Je jediná z celého pokolenia ľudského, ktorej sa dedičný hriech nedotkol a ktorú si sám Boh vyvolil za Matku svojho Syna a Pomocnicu v diele vykúpenia pokolenia ľudského. Vžívajme našu dobrú nebeskú Matku a budme ubezpečení o jej účinnej pomoci a ochrane!

o. M. Májovský

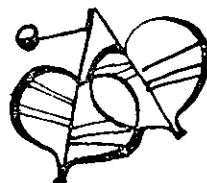
Svetlo

Ohrievam sa v teplom vánku
po chladnej sprche rušných dní
ponosujúc sa pri Bohostánku
majúc oko vlhké
ale v srdci pokoj lahodný

Tam jasne svieti svetlo
čo sa prieči tme
a do duše mi vnieslo
pokoj, radosť, poznanie

Pri Bohostánku je vždy príjemne
Hoci sa chvíle striedajú....
Veď sám Pán pri mne je
a s Ním tak dobre je...

Michal Ďurišin

Spolok sv. Vojtecha pripravuje vydanie druhej časti DOKUMENTOV II. Vatikánskeho koncilu, významnej publikácie, ktorá by nemala chýbať v našich domácich knižniciach. Mnohí čitatelia nám píšú, či máme ešte prvý diel týchto Dokumentov, ktorý sme vydali vlaň. Sme radi, že ich môžeme uspokojiť v tom zmysle, že publikáciu si môžu hneď zakúpiť v niektorej z našich predajní v Košiciach alebo v Prešove, prípadne objednať si ju priamo v Spolku sv. Vojtecha v Trnave. I. diel Dokumentov, obsahujúci štyri základné konštitúcie (Lumen gentium — o Cirkvi; Dei verbum — o Božom zjavení; Sacrosanctum Concilium — o posvätných liturgiách a Gaudium et spes — o Cirkvi v dnešnom svete) predáva sa po 15 korún. Poponáhľajte sa so svojimi objednávkami, pokiaľ stačí zásoba.

Rovnako vám odporúčame náš veľký 12-obrazový súbor KRÁSY SLOVENSKÝCH PAMIAŤKOVÝCH KOSTOLOV, ktorý sa predáva vo vkusnom prebale a s viacrečovým slovným sprievodom, čo ho predurčuje za vhodný darček. Cena jedného súboru je 45 Kčs.

Pozývame vás na návštevu našich predajní, v ktorých nájdete bohatý sortiment rozličných devocionálií, ružencov, krížikov, medailónkov, sošiek, retiazok s rozmanitými príveskami. Vyberte si z našich liturgických príručiek, rozličných skript, katechizmov a bohatého sortimentu malých obrázkov. Predávame rozličné druhy sviec: kostolné, pohrebné i domáce, ako aj ostatný tovar pre kostoly.

SPOLOK SV. VOJTECHA, TRNAVA

130. VÝROČIE NARODENIA ANDREJA KMETA uplynie 19. novembra t. r. Andrej Kmet je známy svojou publikačnou činnosťou z oblasti botaniky, archeológie a národopisu. Všade, kde pôsobil, zakladal knižnice a čitateľské spolky, propagoval slovenské čipky a výšivky. Objavil celý rad dovtedy neznámych rastlín, húb a machov. Jeho herbár obsahuje 15 tisíc rastlín. 25 rastlín pomenovali jeho menom. Svojimi vykopávkami dokázal existenciu Slovanov na území Slovenska už v IV. st. pr. Kr. V roku 1893 založil Muzeálnu slovenskú spoločnosť a stal sa jej prvým predsedom. Pred budovou Slovenského národného múzea v Martine, ktorého je zakladateľom, stojí jeho socha, dielo nár. umelca Fraňa Štefunku. Je výrazom vďačnosti tomuto šľachetnému kňazovi a rodofubovi.

CHRAM SV. ZOFIE V NOVGORODE z XI. st., v ktorom je jedna z najcennejších zbierok fresiek v ZSSR, bol v druhej svetovej vojne silne poškodený. Reštaurátori mu teraz vrátili pôvodnú krásu. Kupolu, ktorá má plochu 160 štvorcových metrov, pokryli 20 000 doštičkami zo zlatej fólie.

V KRASNEJ NAD HORNADOM PRI KOŠICIACH objavili základy jedného z najstarších románskych kostolíkov na vých. Slovensku z XII. st. a zvyšky po kláštorných stavbách benediktínov, ktorí tam mali jedno z troch opátstiev na Slovensku.

MOSKOVSKE NAKLADATELSTVO NAUKA vydalo v ruskom a kurdskom jazyku knihu kurdských porekadiel a prísloví. Zápisy pochádzajú od Kurdov z Arménskej i Gruzínskej SSR a tiež zo Sýrie a Iraku.

SUZDAL je jedno z najstarších miest Vladimírskej oblasti RSFSR, v ktorom sa zachovalo veľa pamiatok z 13. storočia. Knihu, ktorá obsahuje množstvo farebných a čiernobielych snímok, vydalo nakladateľstvo Planeta v Moskve.

V TREBSKU pri Příbrami posvätil v prvú septembrovú nedeľu apošt. administrátor pražský tri nové zvony tamojšieho chrámu. Prvý z nich bol zasvätený P. Márii na pamiatku hudobného skladateľa Ant. Dvořáka, ktorý často v tomto kostolíku svojou hudbou oslavoval Boha.

V BRATISLAVE otvorili prednádavnom v Dome ČSSP výstavu reprodukcií slávneho maliara Albrechta Dürera, ktorý sa narodil pred 500 rokmi.

SOCHÁR G. MANZÚ, na meno ktorého si mnohí naši čitatelia iste dobre pamätajú z nášho reportového seriálu Ján XXIII. a umelec a ktorý je nositeľom Leninovej ceny mieru za rok 1969, navštívil podľa správy ČTK hlavné mesto ČSSR Prahu. Návštevu vykonal na pozvanie Ministerstva kultúry ČR.

BRNENSKÉ BISKUPSTVO sa pomaly chystá na oslavy 200. výročia od svojho založenia. Pri tejto príležitosti pripravujú obsiahlu výstavu pamiatok z dejín biskupstva.

V EISENSTADTE otvorili dvojročnú hudobnú školu, v ktorej učia výhradne len cirkevnú hudbu.

Torzo starého ikonostasu z výstavy „Ikony“, ktorú inštalovali v Múzeu ukrajinskej kultúry vo Svidníku.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza raz mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moysešova 50. Vydáva spolok sv. Vojtecha v Trnave v CN. Rediguje dr. Emil Korba. Uzavierka čísla je 1. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciame. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SÚTI č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. Cena jedného výtlačku 2 Kčs.

Knihy

Moskovské nakladateľstvo Mysl vydalo pozoruhodnú knihu V. N. Basiľova: Kult svätých v islame, v ktorej autor rozoberá zvláštnosti mohamedánskeho kultu svätých, ktoré vyvierajú z tradičných predmohamedánskych náboženstiev, ako napr. šamanizmus, uctievanie predkov, poľnohospodársky kult, animizmus, totemizmus a pod.

Z ďalších pozoruhodných diel, ktoré v poslednom čase vyšli v ZSSR, pripomíname zaujímavú knihu B. J. Cajkovského (Nezabývajúca sa stránica družby o Ševčenkovi a bieloruskej literatúre, vyd. nakl. Dnipro), B. Gribanova (Chémiguej — o spisovateľovi E. Hemingwayovi, vyd. Molodaja gvardija) a novú divadelnú hru A. E. Kornejčuka (Pamäť srdca, vyd. nakl. Dnipro), venovanú spolupojovníkom z ilegálite za veľkej vlasteneckej vojny.

Josef Dobrovský I. — Autori M. Krbec a M. Laiske. Bibliografia diela a štúdia o veľkom priekopníkovi slovenskej myšlienky. Vydalo SPN 1971. 260 str. Cena 19 Kčs.

Kniha o Kosti — Známe dielo uznávaného a katol. citiaceho historika Jozefa Pekára. Vydal Československý spisovateľ, Praha. Cena viaz. 50 Kčs.

Aforizmy troch tisícročí — Výroky slávnych ľudí. Vydalo nakl. Tatran v Bratislave. Cena 17 Kčs.

Havory s recitátorom od J. Mistrika vydala Matica slovenská — Pamätník slovenskej literatúry v Martine. Cena 10 Kčs.

Naše dejiny v prameňoch. Kniha pri naša súbor vybraných historických dokumentov z našej histórie. Vydalo SPN. Cena 38 Kčs.

Miscelanea Linguistica — Zborník zahrňuje práce z najrôznejších oblastí slovanskej jazykovedy. Vydalo nakl. Profil v edícii Spisov filozofickej fakulty Palackého univerzity v Olomouci. 240 str. Cena 26 Kčs.

Výchova a umenie. Autor V. Uher. Kniha rozoberá vzťah k umeniu, všimá si estetické potreby dospelých i mládeže a hovorí o výchovnosti umenia a o umeleckej výchove dieťaťa. 1. vydanie. Vydalo SPN v Bratislave 212 str. Cena 19 Kčs.

Dr. Václav Bartůněk, profesor pražskej CMB fakulty a jej bývalý prodekan, uverejnil svoju rozsiahlu štúdiu o živote a diele sv. solúnskych bratov Cyrilovi a Metodovi v časopise Messages.

Francúzsky preklad štúdie nášho popredného cirkevného historika zabezpečil prof. dr. B. Fortin a vyšiel v 2. čísle tohto ročníka citovaného časopisu na str. 52—89. Časopis vychádza vo francúzskej reči, je venovaný otázkam a záujmom o východnú cirkev a vychádza v Quebecu.